

DOMOLJUB

ŠTEV. 50. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 43
V LJUBLJANI DNE 10 DECEMBRA 1930

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Ob desetletnici Mahničeve smrti.

»V križu je rešitev.«

(Geslo škofa dr. A. Mahniča.)

Cetudi smo Slovenci majhen rod, vendar imamo dosti lepo število takih mož, ki bi delali čast tudi drugemu veliki narodu. Poglejmo samo preteklo stoletje, koliko nam je dalo velikanov, ki ne bodo pozabljeni, dokler bo tekla Sava mimo slovenskih domov in dokler se bo v njih glasila slovenska molitev in pesem. Kdo bi našel vse pesnike in pisatelje, politike in gospodarstvenike in druge nesebične javne delavce, ki so nam z veličino svojega duha ustvarili to, kar imamo danes! Med vsemi pa stojijo na najvidnejšem mestu kot najtrdnejši in najčistejši stebri slovenske domovine naši vladiki, naši narodni knezi: Slomšek — Mahnič — Jeglič... Takrat, ko je prvi še kot vladika delal in budil versko in narodno zavest svojega ljudstva, sta se druga dva rodila, da nadaljujeta delo svojega velikega prednika. V istem letu (Jeglič 29. maja 1850., Mahnič pa 14. septembra 1850.) sta oba zagledala luč sveta in v istem letu, ko je bil škof Jeglič deležen najvišjega slavlja, ki ga je do sedaj prejel slovenski škof, se česetič spominjamo smrti njegovega vrstnika škofa Mahniča. V nedeljo 14. decembra bo 10 let, kar je odšel po plačilo k svojemu Gospodu naš neutrudni kladivar dr. Mahnič.

Kakor večina naših velikanov je tudi Mahnič sin kmetijskih staršev, doma pa iz Kobdilja na Krasu. Po odlično končani gimnaziji je vstopil in semenišče, postal duhovnik in nazadnje profesor božoslovja v Gorici. Tedaj (1881.) se je pričelo njegovo plodonosno javno delovanje, za katero se je dotlej skrbno pripravljaval. Nastopil je kot dezorel mož, s trdnimi načeli in določenimi smernicami, po katerih je potem celih štiri deset let usmerjal in uravnaval naše javno življenje: najprej dobrih deset let na Slovenskem, nato pa nad dvajset let na Hrvaškem. V svojem »Rimskem Katoliku«, ki ga je začel izdajati 1888. je vzdignil nezprosena boj proti dvoletnemu obnašanju tedanjega slovenskega liberalizma in z železno doslednostjo dovedel do ločitve duhov. Postavil je svoje načelo: ali-ali!

Ali si praktičen katoličan ali pa si proti katoličanom;

drugega ni! »Kdor ni z menoj, je zoper mene, kdor z menoj ne zbira, raztresa.« V načelih ni kompromisov! Kar človek veruje, mora tudi v dejanju pokazati... Včasih je šel v svojem odločnem nastopu do skrajnih mej, vendar nikoli ne napada nasprotnikove osebnosti, s katero se je bavil kot sam pravi samo toliko »kolikor je bilo potrebno, da primore resnici do zmage«. Najprej je razčistil moreče duhovno ozračje na Slovenskem, nato pa ga je Previdnost poslala k Hrvatom, kjer je delo pogumno nadaljeval, pač v nekoliko spremenjeni obliki. V svojem listu je tako dolgo pritiskal na vso javnost, da se je l. 1892. sklical v Ljubljano prvi slov. katoliški shod, katerega glavna naloga je bila po njegovi misli

da se katoliško načelo Slovincem slovesno proglasi kot vodilno za javno življenje.

Vendar je bil pri tem malo enostranski, ker je preveč zagovarjal samo poudarjanje kat. načela in je prezrl — kar je važnejše — da »mora beseda m vselej neposredno slediti dejanju« kakor je sprevidel in zapisal malo pred odhodom na Krk. Tukaj se je že dosti bolj umiril, sicer ne tako, da bi bila ponehala njegova gorečnost, le svoj zelo oster način razpravljanja je bil malo omilil. Kljub temu se je tu in tam še vedno pokazala njegova neukročena kraška narava, ki v svesti si svoje pravice skoraj ni poznala obzirnosti do nikogar. Pesnik Gregorčič, ki je sam občutil njegovo odločno desnico, ga je lepo in čisto pravilno imenoval »nevihto s Krasa«. Saj je res kakor vihar prihrul v tedanje zagatno in nezdravo ozračje slovenskega javnega življenja in s svojim »Rimskim Katolikom« razgalil tegobne megle. Če je nekoliko treskalo in če je sem ali tja odletela kakšna vejica ali vršiček, je bilo pa potem toliko jasneje; in mislim, da ne bom rekel preveč, ako trdim, da ima za današnje stanje javnega življenja na Slovenskem in Hrvaškem nemalo zaslug uprav Mahnič.

V marcu 1897. je odšel Mahnič na otok Krk kot škof krške škofije. V novi domo-

vini se je hitro razgledal in takoj krepko zgrabil za delo. Svojim vernikom je res delil nebeški in zemeljski kruh kakor nekdo lepo pravi o njem. Ko je videl zaostalost in zapuščenost prebivalstva na otokih, kar je bilo glavni vzrok bede, je naročal duhovnikom, naj poučujejo ljudstvo o vseh potrebnih zadevah. Da bi povzdignil gospodarstvo v svoji škofiji, je dal na lastnem prostoru urediti vzorno gospodarstvo, da bi kmetom praktično pokazal kaj se da doseči s vstrajnim in zaupnim delom. Sam je nekoč rekel:

da ljudstvo, ki v gospodarskem oziru ni samostojno, tudi za politično delovanje ni zrelo. Samo politično delovanje pa tudi ne koristi dosti, če nima v ozadju praktičnega krščanstva; najboljši zagovor krščanstva pa je krščansko življenje.«

Poživil je »Kat. gospodarsko zadrugo«, opozarjal duhovnike, naj ustanavljajo posojilnice in konzume in poklical k sebi dr. J. Kreka, da je govoril na raznih sestankih in mu pomogel z nasvetom. Izgajal je tudi gospodarske liste, ki so se tiskali v njegovi lastni tiskarni. Da, njegova tiskarna, ki si jo je postavil kmalu po prihodu na Krk, ker se je pač zavedel kakšnega pomena je dandanes tisk in dobra knjiga! Tiskarna mu je bila kakor prižnica, s katere je donela njegova mogočna beseda tudi čez meje krške škofije. Od tukaj so šli med svet številni časniki verske, gospodarske in prosvetne vsebine in bodrili ljudstvo ter ga dvigali in mu kazali kvišku.

Tako je šlo ves čas Mahničevega vladikovanja, zmerom se je ravnal po načelu: »Moli in delaj!« Tako pred svetovno vojno, ko je imel dve sinodi, ko se je boril za hrvaščino v ljudskih šolah svoje škofije in ko je navduševal katoliške študente ter vodil romarje v Lurd (1908.); tako med svetovno vojno, ko je imel še več opravkov in skrbi za svoje vernike in se je z vso prirojeno mu odločnostjo bojeval proti italijanskim nasiljem, da so ga nazadnje z zvijačo odvedli — v izgnanstvo v Italijo (4. aprila 1919.), kjer je dobil kal smrti. Pa še tukaj ni odnehal, dasiravno so mu že pešale telesne moči; jeklena volja ga je držala pokonci. Iz Rima je poslal 12. septembra 1919. spomenico, v kateri se izjavlja za združitev Srbov, Hrvatov in Sloven-

cev ter zavrača razne očitke proti sv. svolci. S tem — kakor že z mnogimi prejšnjimi dejanji — je pokazal, da se da katolicizem izvrstno združiti s pravo in vdano ljubeznijo do domovine. Bil je res vsem vse, izobražencem in preprostemu ljudstvu, visokošolcu in ročnemu delavcu in kmetu.

Ko se je spomladi 1920. vrnil iz italijanskega ujetništva, je bil že težko bolan. Vendar je upal, da bo še ozdravel, a na potu v zdravilišče ga je v Zagrebu dohitela smrt 14. decembra 1920...

Tako je umrl naš veliki kladivar škof dr. Anton Mahnič v službi Bogu in narodu. In kaj bomo mi storili, kako bomo najprimerneje počastili njegov spomin, kako se mu bomo zahvalili za njegovo neumorno delo, veliko trpljenje in požrtvovalno ljubezen, ki jo je posvetil nam? Menim, da najboljša pač s tem, če se bomo držali in živeli po njegovem naročilu, ki se glasi: »Mož se mora držati načela. Pot načela je sicer ozka in težavna, pot načela je dolga, tuda častna, zmagovalna. Usoda krščanskega načela je usoda Onega iz katerega to načelo izhaja, Jezusa Kristusa. Načelo pelje po poti zatajevanja in trpljenja, po poti Kriza. Kristus ni iskal trenu nege uspeha, oznanjal je resnico, bilo všeč ali ne, grajal, bical je napake, dasi je videl, da bo moral radi tega v smrt — a njegov evangelij je končno vendar prodir in si pokoril sveta. Tako moramo tudi mi, bodi umesno ali neumestno, všeč ali ne všeč, pred vsem priznati pravo krščansko načelo, z njim moramo zvesto vztrajati. Četudi ne bi dosegli niti najmanjšega uspeha. Uspeh pa ne bo izosial; krščansko načelo je boje načelo, je božja moč; ona zmaga, počasi sicer, a gotovo, kakor je gotovo Bog, njegov izvor. To je zmaga, ki premaga svet, vera naša, recimo: načelo načela»

Kakor je to veljalo pred pet in tridesetimi leti, velja še danes.

Jože Gregorič.

Franc Lipar, Gorisen, Švica;

Kmetištvo v Švici.

Švicarskemu kmetiškemu gospodarstvu se vohče poje mnogo hvale, in to opravičeno, ker tukaj je res kmet napreden in živi v blagostanju. Pač pa se mi zdi, da je ljudem v Sloveniji premalo znano, zakaj je tukaj kmetištvo na tako visoki stopnji in zakaj je tukaj blagostanje doma, zato hočem o tem napisati par besed.

Res je, da je že Bog ustvaril Švico lepo, ampak lepo življenje in bogastvo v nji so pa napravili modri ljudje in pred vsem švicarski kmetje. Tukaj je pri vseh edinicah jako modro vodstvo, tako državno, kantonsko, občinsko in zasebno. Državno vodstvo ima v rokah kmetstvo ljudstvo, po večini se dela tako, kot zahteva kmet. Imel sem priliko biti navzoč pri eni javni seji državnega sveta v Bernu, čudil sem se, ko sem videl, da se v glavnem rešujejo kmetijska vprašanja in da kmet ima pri tako važnih odločitvah tako veljavo. Seveda moramo vedeti, da je v Švici kmet izobražen, da zna sam voditi opravila, ki jih morajo drugje zastopati mestni ljudje, ki večkrat o kmetištvu ne vedo dosti. Tukaj so kmetje v veliki večini absolventje kmetijske,

zadruže ali kake specialne šole. Kmet bere časopise in strokovne knjige, ter je včlanjen pri raznih prosvetnih in stanovskih organizacijah. Sploh je švicarski kmet dovteten za vsako napredno stvar. Zna si pomagati za zadrugištvom, za vsako stvar ima posebno zadruho, tako je tukaj posebna zadruha za mlado goved in posebna zadruha za krave mlekarice. Vodstvo te zadruge prireja razne tečaje v vzgoji telet, o pravilni molži, o pomoči pri oboleli živini itd. Vsi člani zadruge so zavarovani proti nesreči pri živini, v slučaju, da žival pogine, plača tri četrtine vrednosti poginule živali zavarovalnica in eno četrtino trpi posestnik. Kmet je včlanjen pri različnih proizvajalnih, prodajalnih in kupovalnih združenjih, tako na pr. proizvajala različne sira za domačo potrebo v specialni sirarski zadrugi, žito melje v meljski zadrugi. Mleko oddaja v mlekarico zadruho. Vzorne so satlarske zadruge; tukaj si kmet vzgaja sadno drevje, in zopet različno sadje oddaja zadrugi, ker posamezen posestnik nima dovolj sadja, da bi se ga splačalo izvažati in poleg tega je še to sadje različnih sort. V zadrugi pa se sadje lepo sortira in pripravi za prodajo. Iz slabšega sadja se izdelujejo razni sadni soki in mošt.

Kar rabi, kupi v zadrugi; tako umetna gnojila, sadno drevje, različna semena, blago za obleke, kuhinjske potrebščine itd. Ker proizvajala kmet potom proizvajalnih, prodaja potom prodajalnih in kupuje potom kupovalnih združenj, ostane kmetu ves denar, ki ga dobe drugod, proizvajalec, prekupovalce in prodajalec.

Glavne dohodke ima tukajšnji kmet od živinoreje. Največ mu vrže mleko, zaradi tega posveča veliko pozornost na vzrejo dobrih krav mlekaric. Ne smemo pa misliti, da samo izborna krma napravi lepo in dobro živino, ampak kdor pozna rejo živine tukaj v Švici, dobro ve, da je velikega pomena snažnost, red in poznanje kemične sestave hranil. Tukaj se živina snaži vsak dan, krmi se redno ob uri, nikdar pol ure preje in ne pozneje. Večkrat na leto se hlev temeljito izčisti in razkuži z kreolinom ali vsaj apnom. Glede krme je natančno odločeno, koliko dobi žival sena, slame, močne krme, klajnega apna in soli. Teleta dobivajo mleko do četrtega meseca, med tem pa se vadijo na seno in močno krmo. In za plemo odbira tukajšnji posestnik teleta drugače kot v Sloveniji: prvovrstne redi za dom, drugovrstne prodaja za plemo in slabotne za meso. V Sloveniji pa večkrat pravi kmet: »Bi ga že prodal, pa je tako majhen, saj nič ne vrže, bo pa za rejole!« Zato je tako, da doma ni lepe plemenske živine in mora priti komisija iz Jugoslavije v Švico kupovat živali in plačevati tako visoke vsote. Na lastne oči sem videl, kako strašne vsote izda Jugoslavija za mlado živino tukaj v Švici. In tukajšnji kmet se pa smeje in je ponosen na žival, ki jo proda v inozemstvo. — Junec v starosti enega leta stane tukaj 1000 in večkrat do 1600 frankov (t. j. 10.000—16.000 Din). Tudi plemenske telice ne zaostajajo dosti s cenno. Da je tukaj živina tako draga, je vzrok v tem, ker pridejo kupci iz drugih držav.

Pa zakaj ima švicarska goved tako veljavo? Gotovo zato, ker je res dobra! In

zakaj je dobra? Zato, ker je kmet dober, le njemu gre vsa čast! On je dalekoviden, njemu ni nič, če mora danes nekaj žrtvovati za eno stvar, ker ve, da čez čas mu bo petkrat povrnjeno. In zato je tukaj toliko združenj in zato je tukaj kmet gospodar države. V Sloveniji pa je večkrat kmet tak, da če se danes ustanovi ena zadruha ali kmetijska podružnica, bo že jutri čakal dobička in če ga ni, se že jezi in pravi »s tem ni nič«, namesto da bi skrbel, da se zgradi zadrugi dober temelj v obliki dobrih članov in z delom teh članov dobra zadruha, od katere ima čakati dobička.

Da je Švica danes na tako visoki stopnji, je naredilo delo kmeta, delo pri živini in na polju. Rekel sem preje: »Kmet v Švici je izobražen,« da, izobražen je in ta izobrazba v zvezi z delom napravi kmeta popolnega, da pozna kemično presnavljanje zemlje, da pozna fizično moč narave in ve, kaj zemlji manjka in kje je treba pomagati in se tudi in dela, da izkoplje zaklade zemlje in jih izkoristi v življenju. Tukaj se dela nikdo ne sramuje, ampak ponosen je vsak na svoje žuljave roke in človek z obdelanimi rokami ima veljavo povsod.

Posestnik, ki redi 40—50 glav živine, pa je vsako jutro ob 5 na nogah in gre molsti krave in potem dela ves dan z drugimi vred. In kako spretno in pozorno zna voditi gospodarstvo! Temu se človek le čudi.

Moram pa reči, da tudi brez napak ni švicarski posestnik. Predvsem se mi zdi, da preveč izkorišča v delu posle; res, da jih dobro plača, ampak delati morajo naravnost neverjetno. Zaradi tega je tukaj veliko pomanjkanje kmetijskih delavcev, ker vse beži v tovarno.

Tako je torej kmetijsko življenje v Švici, lepo, zdravo in veselo in predvsem zato, ker je denarja dovolj; denarja pa je zato dovolj, ker ga kmet zna pridobiti z umnim gospodarstvom in pridnim delom svojih rok.

Na vlakih ljudje zelo veliko pozabljajo, a ženske več kot moški. Pozabljajo od navadnega zavoja in torbice pa do biciklja. Celo berglje je nekdo pozabil v vašonu. Le kako je domov prišel?

Novice iz Belgrada.

Minister za finance je poslal finančnim direktorjem okrožnico

o plačevanju davčnih zaostankov

dohodninskega davka in davka na imovino. Po tej okrožnici se dovoljuje davčnim obvezancem, da plačajo te davčne zaostanke z letnimi obroki do leta 1935. V okrožnici pa se poudarja, da obvezanec, ki do 1. novembra vsakega leta ne plača svojega dolžnega obroka, izguba pravico do nadaljnega obročnega odplačila.

Nj. Vel. kralj je podpisal

zakon o avtobusnem prometu.

Da bodo kmetijski otroci v osnovnih šolah čim bolj poučeni o posameznih panogah poljedelstva in jih vzbudili, je minister za poljedelstvo dr. Stanko Šibenik

Princ Louis Ferdinand, drugi sin kralja nemškega prestolonaslednika, ki se vrne iz Amerike v Nemčijo, da dovrši šole.

Katoliška cerkev.

s število katoličanov. Koncem leta 1919. je bilo na vsem svetu nad 341 milijonov katoličanov in sicer: v Evropi 208,882.000, v Ameriki 109,097.000, v Aziji 16,536.000, v Afriki 5,330.000 in v Avstraliji 1,585.000.

s In peklena vrata je ne bodo zmagale. Nemški narodnjakarji (fašisti) so se z vso silo zagnali zlasti v škofa v Mainzu, ker je kot katoliški škof obsodil pretirani nacionalizem, ki ga — kakor znano — poslavlja sedanji svet po raznih državah na

Generalmajor graf Goltz, ki je l. 1918. na prošnjo Fincev pregnal iz Finske boševike, praznuje te dni svojo 65. letnico.

poslal pismo ministru za prosveto, v katerem ga prosi, naj izda potrebne naredbe za ustanavljanje šolskih vrtov in tečajev v vaseh,

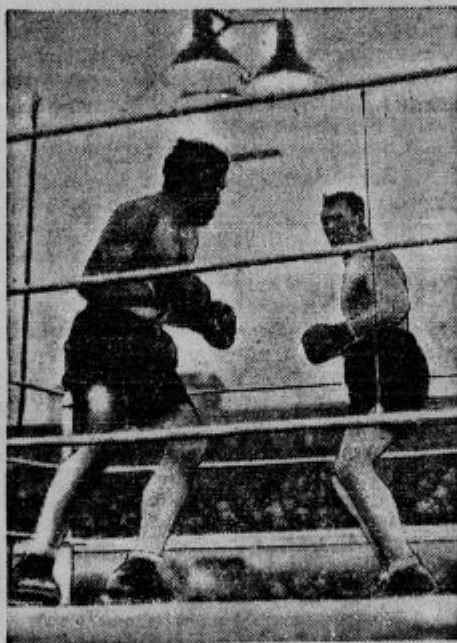
kjer bi se deca učila sadjarstva in vrtnarstva, deklice pa ročnih del in domače higijene. Otroci bi se v teh vrtovih učili ob enem tudi odgajati ono rastlinstvo, živino itd., ki najbolje uspeva v njihovem kraju. Ministrstvo za poljedelstvo je pripravljeno dati v to svrhu potrebne drevsnice in semena, pa tudi nagrade organizatorjem vrtov in najboljšim učencem tečajev.

PO SVETU

prestol mesto Boga. Za škofa v Mainzu pa so se odločno potegnili tamošnji katoličani, za kar se jim je škof zahvalil, poudarjajoč, da katoličani lahko odbijajo vsak sovražni napad proti veri in Cerkvi, ako nastopajo ljudstvo, duhovniki in škof vzajemno.

Italija.

s Italijanskega financarja so ustrelili. Kakor poročajo italijanski časopisi, se je izvršil 30. novembra proti večeru v Murovcih pri Kalu napad iz zasede na avto, v katerem so se vozili italijanski financarji iz Kanala. Na nekem klancu pod vasjo je naenkrat počilo več strelcev, ki so smrtno za-

Nova Carnerova zmaga. Orjaški boksař Carnero se je te dni v Barceloni meril z boksařem Paolinom in ga premagal kar spriču tolike razlike v teži tudi drugače pričakovati ni bilo.

deli financarja Rastellija. Karabinerji so zaprli več naših ljudi, pravih krivcev pa še niso izsledili. Napoveduje se novo splošno preganjanje naših rojakov na Goriškem.

s Angleži jim berejo levite. Lando Ferreti, načelnik tiskovnega urada ministrskega predsednika je nekje v Lombardiji govoril o tiskovni svobodi v Italiji. Kot dokaz, da je tisk v fašistični Italiji svoboden, je navedel dejstvo, da se pod fašizmom tiska vespolno »tujerodnih« listov. Tako se je odrezal gosp. Lando Ferretti več dni potem, ko je goriški prefekt ustavil še edina slovanska časnika »Novi list« in »Istarski list«. Tudi »Manchester Guardian« razpravlja s Ferrettijem, češ, da so njegove izjave neskladne. Malo čudno je, piše omenjeni list, govoriti o tiskovni svobodi v »tujerodnih« krajih, ako je ljudska šola na Južnem Tirolskem in Primorskem izključno italijanska. Zakaj ne dovoli fašistična vlada manjšinam tudi narodne šole, ko

Dr. Ender, avstrijski zvezni kancler.

ljudstvo ne razume italijanskega jezika. — Če bi italijanske prenapeteže še angleški bankirji nekoliko »potipali«, pa bi bilo kmalu boljše tudi primorskim Slovanom.

s Razno. V mestu Porretti je zletela v zrak smodnišnica, v kateri je bilo 78 meterskih stotov dinamita. Škode je okrog 300 milijonov dinarjev. — Fašistični listi sami priznavajo, da se cene življenjskih potrebščin ne znižujejo v istem razmerju, kot so se znižale plače. V Neapolju so oblasti zaprle 9 trgovin, ki niso hotele znižati cen. — Vsled nameravnega požiga ljudske šole v Bovcu, so italijanski orožniki zaprli 50 Bovčanov. Krivcev seveda niso iztaknili. — Fašisti bočejo stranko izčistiti »kakor

Tomeo Sagoya, napadalec na japonskega ministrskega predsednika Hamagučija, po aretaciji. — Zanimivo je pokrivalo, ki ga aretirancu potegnejo čez obraz.

pravijo, »osvoboditi mrtvih bremen«. Bodo imeli precej dela. — Fašisti so ustanovili posebno tajno policijsko organizacijo, ki naj že v sami kali zatre vedno bolj se ponavljajoče napade proti fašističnim organom in njih delovanju. Ta organizacija je podobna po svojem ustroju ruskoboljševiški zloglasni Čeki in ima tudi isti namen: pokončiti vse, kar ne soglaša s fa-

šizmom. — V italijanskem parlamentu je poslanec Dudan tožil, da Zader ne more živeti, ker je odrezan od gospodarskega zaledja. Treba mu pomoči. Nova jugoslovanska agrarna reforma v Dalmaciji da ima samo namen, vzeti zemljo Italijanom v Zadru in tako še poslednje ostanke gospodarskega zaledja. Gospodarsko zaledje Zadra je pač v Italiji. Ne more biti drugače in sicer vsled nespravljalivosti, ki pa ni na jugoslovanski strani. — »Živijo Mussolini, kolikor kat hočete, toda dajte nam kruha,« vpijejo brezposelni delavci po raznih krajih Italije. Oblasti jih pa zapirajo! — Nedavno so fašisti zaprli bivša ministra Belotija in Bonnomija zato, ker sta poslala italijanskemu kralju posebno spomenico, ki naglašala težko stanje Italije in proglašala kot krivca fašizem. — Zopet je bilo poslanih iz slovenskih krajev globoko v Italijo kakih dvajset učiteljev in učiteljic.

Avstrija.

s Novo vlado je sestavil krščansko-socialni poslanec dr. Ender s pomočjo svoje stranke in tako zvanega Schobrovega bloka. Ta zveza ima le dva poslance večine, vendar menijo, da ji socialni demokratje, ki so najmočnejša stranka v parlamentu in je tudi predsednik parlamenta njih pristaš, ne bodo delali prevelikih ovir. Od bolj znanih je v vladi dr. Schober kot zunanji minister, Vaugoin pa zavzema mesto vojnega ministra. Krščanski socialisti imajo v vladi skoraj dvetretjinsko večino. Kot najvažnejše naloge nove vlade označujejo volilno reformo, notranjo razorožitev in trgovinske pogodbe z agrarnimi državami.

Francija.

s Izjava mednarodnih svobodomislencev. Kdo so svobodomislenci, vemo. Tudi pri nas jih ne manjka in so celo pri nekaterih zelo upoštevanji ljudje. Te dni je bil zbor svobodomislencev vseh držav v Parizu in le poslušajmo, kaj so sklenili ljudje, ki se neradko ponašajo s svojim državoštvo. Izjavili so: »Zveza svobodomislencev pošilja svoje goreče in borbene pozdrave komunistični internacionali ter slovesno izjavlja, da se mednarodni pokret svobodomislstva smatra za bistven del mednarodnega delavskega revolucionarnega gibanja. Internacionala svobodomislencev se bo trudila, da zbere na svoji bojni črti vse sile za uspešen razredni boj, da se bo borila vzirajno in neustrašeno za velike nauke Karla Engelsa in Lenina. Tako bo na svoj način prispevala k temu, da se razvoj zgodovine pospeši ter da čim prej pride do zadnje razčistitve, ki bo osvobodila proletariata, ki bo iztrgala človeštvo iz suženjstva kapitala, uničila kapitalistični družabni red in tako omogočila, da se ustvari nov socialni in gospodarski red, ki ne bo poznal več verskega praznovrstva, ker ga bo izruval do korenin. Tako bo človeštvo enkrat za vselej osvobojeno od verskega opojnega strupa. Najsvetejša in najbolj častna naloga svobodomislstva je, braniti domovino mednarodnega proletariata, to se pravi svetovsko unijo, ter po svojih močeh prispevati, da se čim prej ustvari svetovna zveza sovjetov.«

s Carja se igrajo. Milijoni ruskih izseljencev, ki so zbežali pred boljševiki po vsem svetu, so tudi glede oblike bodoče ruske države kaj različnih misli. Eni so za monarhijo, drugi za republiko. Del ruskih izseljencev v Franciji pa je proglasil te dni velikega kneza Cirila za carja. V Marlyju je ta »car« že pregledal par čet ruskih monarhistov in ruske mladine, ki je korakala pred Cirilom in njegovim sinom, jima vzklikala in prepevala rusko himno. Mi pa pravimo: pride čas in ruska boljševiška nadloga bo zginila in se ne bo povrnila, kakor se ne bodo tudi nikdar več povrnila žalostni časi carske Rusije. Slovani Rusijo nujno potrebujemo, pa ne boljševiško in ne carsko, ampak pravo demokratično Rusijo, pred katero bodo imeli strah vsi sovražniki velike slovanske bodočnosti.

Belgija.

s Božji mig vsem. V dolini Meuse se je zgodila strašna katastrofa. Naenkrat se je začela s strupom nasičena megla razširjati po celi dolini, vdrla v delavske domove in zahtevala veliko število mrtvih. Sirijo se govorce o stotinah mrtvih in omamljenih. Po dosedanjih poročilih se je dalo ugotoviti, da je podleglo strupenim plinom 50 oseb, in da jih je bilo v rešilnih vozovih prepeljanih okrog sto v okoliške bolnišnice. Vzrok te nesreče je do sedaj nepojasnjen. Nekateri trdijo, da so težki tovarniški plini sosednih jeklarn in kemičnih tovarn povzročili zastrupljenje ozračja v toliki meri, da je megla postala težka in začela padati na zemljo. Drugi zopet zatrjujejo, da so eksplodirale posode, kjer so bili shranjeni strupeni plini, vendar je ta razlaga nepovoljna in nemogoča, ker se v bližini ne nahaja nikako vojaško skladišče. V bolnišnicah so že začeli pregledovati trupla usmrčenih, toda do sedaj se ni posrečilo spoznati kakovost plinov. Pozvana je bila iz Bruslja posebna komisija izvedencev. Očividci, ki so pribežali iz okuženega ozemlja, pripovedujejo, da so videli, kako se je jela nad dolino zbirati na enkrat neka zelenkasta megla, ki je vidno padala v dolino ter začela siliti v domove. Ljudje in na cestah in na ulicah so padali kot muhe brez vsakega krika. Najbolj ogrožen je okraj Engis, kjer je bilo 14 smrtnih slučajev. Tudi v Fleumalleu je položaj zelo nevaren. Ljudstvo beži trumoma iz doline žalosti ter gonil seboj domače živali. Mnogo živine je poginilo po hlevih. Megla še vedno leži nad dolino. Doslej je 74 mrtvih. — Tudi v Angliji so deloma čutili podobno strupeno meglo.

Rusija.

s Cene živil v boljševiškem raju. Kljub izvozu na svetovni trg, preživlja — kakor znano — Rusija doma neznošno draginjo. Ruski gospodarski podatki za mesec september se glasi: 1 kg surovega masla 13 rubljev (360 Din), 1 kg rastlinskega čaja 9 rubljev (248 Din), 1 kg svinjskega mesa 12 rubljev (336 Din), 1 kg sladkorja 8 rubljev (224 Din), 10 komadov jajc 6 rubljev (168 Din).

V vsako hišo »Domoljuba«!

Drobne novice.

Zlate zaloge francoske banke znašajo več kot 51 tisoč milijonov frankov. 25 letnico kraljevskega vladanja praznuje te dni norveški kralj Hakon.

Poostriti hočejo kazenski zakonik v Grčiji.

Dne 3. decembra se je sestal moravskoškofski — deželni zbor.

Cene mesu so znižali za 10% v češkem Brnu.

»Blatni dež« je padal oni dan v Parizu. Za 20% bodo porazili s 1. januarjem 1931 vožnjo po češkoslovaških železnicah.

Odstopil je načelnik češkoslovaških Sokolov dr. Vaníček.

Tri petine vsega zlata je v rokah Amerike in Francije.

287 milijonov dolarjev si bodo razdelili delničarji ameriške družbe Standard Oil. Delavstvo pa nima dela in strada.

Italija ne bo dobila posojila v Ameriki, ker ta misli, da bi ga Italija porabila za pomorsko oboroževanje.

Za 6% odstotkov bo znižala uradništvu plače Nemčija.

Turčija zasleduje samo miroljubno cilje: je izjavil te dni v Bolgariji turški zunanji minister.

Ostavko je podala Tardieu francoska vlada. Nova še ni sestavljena. Bo šlo najbrž težko!

Amerika hoče prepovedati za 5 let vsako doseljevanje v Združeno države.

Veliki izgredi brezposelnih so bili v Berlinu.

150 milijonov čeških kron je določil češki ministrski svet za ublažitev gospodarske krize.

Tesnejše zveze z Italijo po zadnjih poročilih Turčija odklanja.

Radio.

Radio program od 11. do 18. decembra 1930.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Cas, plošče, borza. 17.30 Radio-orkester. 22.00 Poročila in časovna napoved.

Četrtek, 11. dec.: 17.30 Otroška ura. 18.00 Plošče. 18.30 Gimnastične vaje. 19. Srbohrvaščina. 19.30 Geologija naše zemlje. 20.00 Prenos ljubljanske opere: Hasanaginica.

Petek, 12. dec.: 18.30 Vremensovje. 19.00 Francoščina. 19.30 Gospodinjstva ura. 20.00 Pevski solistični večer Stjepana Ivelja, člana mariborskega nar. gled. 21.00 Radio-orkester.

Sobota, 13. dec.: 17.30 Plošče. 18.00 Iz doline gradov. 19.30 Radio-orkester. 19.30 Angleščina. 20. Prenos opere iz Belgrada: Traviata.

Nedelja, 14. dec.: 8.00 Kmetijska ura. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko predavanje. 10.20 O evropskem gospodarskem življenju. 10.45 Sab. 11.00 Radio-orkester. 12.00 Casovna napoved in poročila. 15.00 Kmetijska žena — senca na življenjski poti. 15.30 Plošče. 16. Humoristično čtivo. 16.30 Pevski koncert zbora »Savac« z Jesenic. 17.30 Vdovec — veselogra. 19.00 Prenos opere iz Prage: Lucerna.

Ponedeljek, 15. dec.: 18.30 Italijansčina. 19.00 Ploščina. 19.30 Zdravstvena ura. 20.00 O sokolski telovadbi. 20.30 Komorna glasba (tagot in rog).

Torek, 16. dec.: 18.30 O solničnem sistemu. 19.00 Mladinska ura. 19.30 Nemščina. 20.00 Plošče. 20.30 Prenos iz Zagreba.

Sreda, 17. dec.: 11.00 Akademija v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra. 18.30 Literarna ura. 19.00 Ruščina. 19.30 Poglavitje iz sociogeografije. 20.00 Prenos iz Prage: Koncert Češke filharmonije.

Za otrple ude

Majhna množina SLOAN-ovega LINIMENTA, namazana na obolelo mesto, ublažuje bolečine in pomaga. Utiranje ni potrebno. SLOAN, ki ga koža sama upija, ublažuje bolečine otrplih udov, bolečine mišic in živcev, hla-opekline in odstranja vsako sled otrplosti in bolečine.

Uporabljajte SLOAN zoper revmatizem, bolečine v križu, išias, bolečine v ledjih in zvinjenje ter kontuzije.

Dobl se v vseh LÉKARNAH in DROGERIJAH.

SLOAN-ov LINIMENT

preganja bolečine.

KAJ JE NOVEGA

d Novega bana imamo. Zaupanje Nj. Vel. kralja je postavilo na bansko mesto v Ljubljani ljubljanskega odvetnika gosp. dr. Drago Marušiča. Rojen je bil leta 1884. v Opatjem selu na goriškem Krasu. Gimnazijo je dovršil v Gorici, kjer je po končanih vseučiliških študijah postal odvetniški koncipijent. Tu je takoj razvil vsestransko delavnost. Bil je izredno delaven sokolski delavec, prav tako agilen pa tudi politični organizator v tedanji narodnonapredni stranki na Goriškem ter se v njenih vrstah udeleževal tedanjih izredno smelih političnih borb. Ko je izbruhnila vojna, je bil mobiliziran, ujet v Rusiji, vstopil v jugoslovanske dobrovoljce, prišel v Srbijo, se umikal s Srbi čez Albanijo ter nato odšel v Pariz. Kakor tajnik jugoslovanskega odbora je odšel v Ameriko ter je po vojni postal tajnik naše delegacije pri reparacijski komisiji. Leta 1923. se je vrnil na Slovensko ter se začel politično uveljavljati v vrstah bivše Samostojne kmetijske stranke. Tudi v samostojnih gospodarskih organizacijah je igral važno vlogo.

d Bivšega ministrskega predsednika dr. A. Korošca je sprejel te dni v avdienci Nj. Vel. kralj Aleksander.

d 25 letnico dušnopastirskega dela v St. Vidu nad Ljubljano je praznoval pretekli teden tamošnji dekan gosp. Valentin Zabret. Sentvidčani so ob tej priliki pokazali gosp. jubilarntu z raznimi častnimi prireditvami veliko hvaležnost, vdanost in spoštovanja. Mi pa želimo, da Gospod blagoslovlja požrtvovalno delo gosp. dekana za Cerkev in narod še mnogo let!

d Šestdeset let je izpolnil splošno priljubljeni banski šolski nadzornik in znan zadružni delavec gosp. Fortunat Lužar. Jubilarntu tudi naše iskrene čestitke!

d 50 let že izvršuje svoj posel gospa Marija Sever, babica na Viču pri Ljubljani. Naj še mnogo let spremlja štokrlo po tem svetu!

d Zbor kmetov iz vse države se je vršil 8. decembra v Zagrebu. Vožnja je bila brezplačna in na shod je prišlo mnogo deset tisočev kmetov, ki so burno vzklikali kralju in ellnstveni državi. Bivše vodite-

lje radičevcev in samostojnih demokratov — pa še ne vse — so na zborovanju razkrinkali precej do golega. Mi bomo prihodnjč prinesli nekaj odlomkov, da bodo vsi Slovenci še bolj vedeli, kako upravičen je bil naš boj proti liberalcem in »kmetiski gospodici«.

d Občni zbor zveze slov. vojakov bo nepreklicno to nedeljo, 14. decembra v Ljubljani in sicer v salonu tov. Rozmana (pri Jerneju) Sv. Petra cesta 85. Tovariši, pridite gotovo vsi! Pričetek ob 9 dopoldne.

d Vič noče k Ljubljani. V zadnji seji je občinski odbor na Viču glasoval o tem, ali naj se ta občina priklopi Ljubljani ali ne. Proti je glasovalo 15, za pa 10 odbornikov, ena glasovnica je bila prazna.

d Zanimiva prepoved. Banska uprava je prepovedala sprejemati državnim nameščencem in učiteljstvu v Kočevju brezplačen premog, ki so ga dobivali, dokler je premogovnik v Kočevju.

d Javne telefonske govorilnice so pričeli graditi v Zagrebu.

d »Kmetiski list« je te zadnje dni že dvakrat napadel stanovsko »Kmetsko zvezo« in celo »Domoljuba« klical na odgovor. Ni se nam zdelo vredno in ne potrebno, da v tem pogledu mlatimo prazno slamo, ker naši ljudje družbo okrog »Kmetškega lista« že davno dobro poznajo. V informacijo pa naj vendar ponatisnemo, kako je odgovoril bivšemu glasilu bivših samostojnežev »Slovenski gospodar«. Gosposke kmete je prijel za ušesa takole: »Kmetškemu listu« ni »Kmetška zveza« dovolj kmetška. Resnica pa je, da so v njej zbrani kmetje, ki imajo to svojo organizacijo popolnoma v svojih rokah. Kakšni pa so tisti, ki se zbirajo okoli »Kmetškega lista«? Ali so tisti advokati, bivši mesarji in bivši socialistični pisatelji, ki imajo komando tega kroga v svojih rokah, pravi kmetje? Gospodje, primite se za nos in našli boste, da ta nos ni kmetski, marveč gosposki, ki vrhutega hudo vonja po ovaduštvi!»

d Seja upravnega odbora Trboveljske premogokopne družbe se je vršila pretekli teden. Na seji je bilo sklenjeno, da se v omiljenje položaja v premogokopu na-

kloni en milijon dinarjev, ki se bo razdelil med najbolj prizadete delavce. Razdelitev bo izvršil poseben odbor, v katerem bodo poleg zastopnikov družbe tudi zastopniki delavsiva.

d Tudi naša banska uprava je po naročilu ministrstva za nohranje posle izdala nalog vsem okrajnim in mesnim načelstvom, da takoj podvzamejo primerne korake za znižanje cen kruha.

d Učiteljski pevski zbor je priredil 7. in 8. decembra dva lepo uspeša koncerta in sicer v Trbovljah in v Brežicah.

d Tako je prav. Bančna zveza Vojvodine priobčuje v svojem letnem poročilu podatke o vlogah pri jugoslovanskih bankah ne glede na hranilnice. Na koncu leta 1929. so znašale bančne hranilne vloge v vsej državi 12.451 milijonov dinarjev. V Srbiji in Črni gori jih je bilo za 3740 milijonov, na Hrvatskem in v Slavoniji 4326 milijonov, v Bosni in Hercegovini 440 milijonov, v Vojvodini 1510 milijonov, v Dalmaciji 1722 milijonov, v Sloveniji 718 milijonov. V Sloveniji je število zato tako nizko, ker nalaga ljudstvo svoje prihranke pretežno v domačih hranilnicah, kjer je bilo 1929 naloženih 2500 milijonov Din.

d Stanovanja za železničarje. Prometno ministrstvo je izdelalo načrt glede kolikor mogoče hitre zgradbe stanovanj za železničarje pri vseh železniških ravnateljstvih. Dalje hočejo zgraditi v železniških središčih, kjer se vršijo pogosto osebne zamenjave, stanovanjske hiše za železničarje (nekake kasarne), tako v Vinkovcih, Skoplju, Zagrebu in Sarajevu. Stanovanja za železničarje bodo zgradil v Zagrebu, Belgradu, Ljubljani in Sarajevu.

d 82 delniških družb je sedaj v Dravski banovini. Bank je 18; 9 je domačih, 7 je podružnic od bank iz drugih banovin, 2 pa podružnici inozemskih bank. Štiri od delniških družb so bile ustanovljene od oktobra preteklega leta dalje. Banovina ima dva samostojna denarna zavoda. H gornjemu številu pride 26 hranilnic in 520 zadružnih kreditnih zavodov.

d Veliko zanimanje za jugoslovanske pridelke se je pokazalo zadnje dni na tržišču v Grčiji. Zlasti povprašujejo po naši rogati živini, svinjah, mesu, perutnini, lesu za kurjavo, fižolu, sladkorju, pšenici in maslu. Posledice ukinitve trgovskih pogajanj med Bolgarijo in Grčijo.

d Koliko kovanega denarja morajo pošte sprejemati. Minister za gradbe je odredil: Pri vseh vlogah in vplačilih so pošte dolžne od ene in iste osebe pri eni in isti priliki prevzeti: bankovce in vse vrste kovanega denarja z vrednostjo čez 5 Din v neomejeni količini, kovani denar po 2 Din do največjega zneska 500 Din, kovani denar po 1 Din do največjega zneska 200 Din, kovani denar po 0.50 do največjega zneska 100 Din, kovani denar iz niklja in game po 0.25 Din do največjega zneska 20 Din, po 0.10 Din do največjega zneska 10 Din in po 0.05 Din do najvišjega zneska 5 Din.

d Proračun Moraske banovine znaša 91 milijonov dinarjev izdatkov in ravno toliko dohodkov.

d Tovarna usnjenih rokavie je bila ustanovljena v Belgradu. Je edina te vrste v Jugoslaviji. Predeluje surove kože. Ko

bo tovarna v polnem obratu, bo krila potrebe vse Jugoslavije.

d Poseben zakon o samoupravnih financah zahtevajo jugoslovanske banke.

d Za nova člana Vrhovnega zakonodajnega sveta v Belgradu sta imenovana Uroš Desnica, odvetnik v Splitu in Šaljih-Baljič, odvetnik v Sarajevu.

d S 14 dni zapora je bil policijsko kaznovan bivši prvak bivše samostojnodemokratske stranke gosp. Večeslav Vildey. Kot kraj bivanja (konfinacije) mu je določen v Belem Polju.

d Velika skrivnost vseh velikih uspehov je, kot znano pogum in vztrajnost. Če je to spoznanje pravo, potem je to dvakrat resnično ko gre za to, da se potom malega rizika namah dospe do bogastva in blagostanja. Zato nudi vsakomur najboljšo priliko današnja zelo zanimiva priloga trdke Rein i drug, na katero prav posebno opozarjamo.

d Umrli je dne 2. dec. t. l. previden s tolažili svetih zakramentov Janez Kavčič, posestnik s Planinice. Bil je čez 25 let naročnik »Domoljuba« in nad 25 let cerkveni ključar, preje je bil dolgo časa tudi občinski odbornik. Naj v miru počiva!

d Trupelec utopljenčka Zvonka Štefeta, ki je padel v Savo že pred mesecem, so te dni našli v Savi v Sneberjih pri šentjakobskem mostu. Prepeljali so mrlička v mrtvašnico pri D. M. v Polju in od tam v Kranj, kjer so ga pokopali na domačem pokopališču.

d Um se mu je omračil. 54 letni gostilničar in posestnik iz Hotinje vasi se je podal oni dan v pralnico, kjer se je pošteno okopal, nato si je nadel novo obleko in se obesil!

Franz Rössner iz Herzberga v Harzu, najstarejši plavač v Evropi, praznuje 8. t. m. 90 letnico rojstva. Še lani si je na tekmah priboril plavalno nagrado in izvrševal službo plavalnega mojstra.

Novi član cravske banovine dr. Drago Marušič.

d Hiša je zgorela in z njo živež in obleka posestnici Jožefi Lukšič v Gredicah pri Trzišču.

d Hiša in gospodarsko poslopje sta zgorela tovarniškemu delavcu Kovaču v Lokovici pri Šoštanju.

d Zdrknil je 20 m v globino. Kopali so v studencu, pri tem dvigali nakopano zemljo in jo odnašali. V studencu je bil zaposlen 24 letni fant Repič Mihael, doma v Veloviaku pri Ptujju. Ravno do vrha so potegnili usodni poln škač zemlje, ko se je vrv pretrgala. Škač, naložen z zemljo, je zdrknil nazaj v globino 20 m in padel na mladeniča. Očiščevalno delo v vodnjaku se je

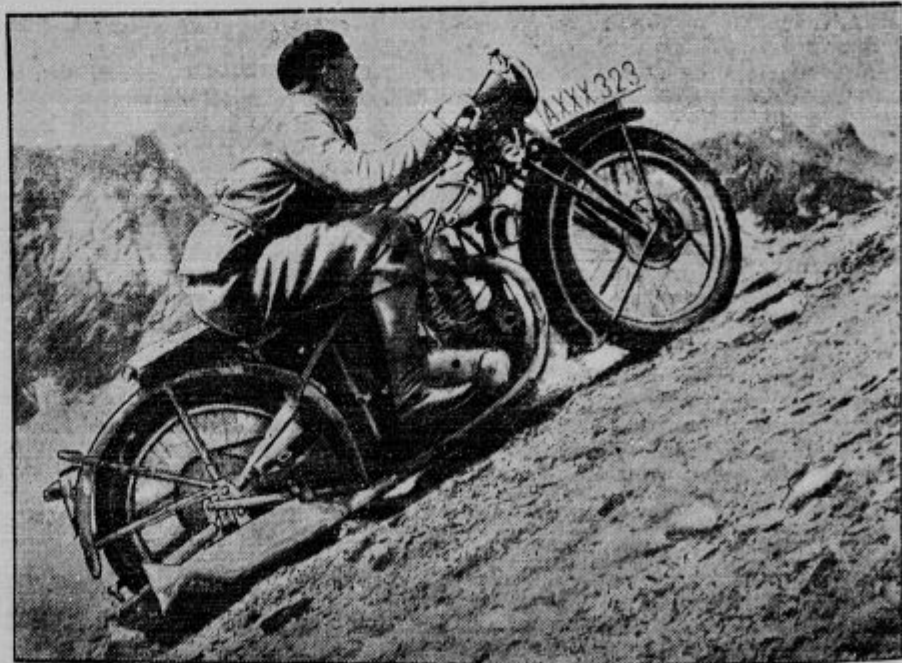
spremenilo v reševalno. Nezavestnega so potegnili ubogega fanta iz vodnjaka. Imel je razbito lobanjo in zlomljeno hrbtenico. Rane so bile smrtne. Je preminul, ne da bi prišel k zavesti.

d Zagonetno človeško okostje. Te dni sta kmečka fanta Janeza Mencinger in Cerkovnik iz vasi Zlan pri Bohinjski Bistrici šla v gozd po hlode, jima na poti, katero so težki hlodi globoko zagrebli, naenkrat udari v nos čuden duh. Ko iščeta natančneje,

Dekan Val. Zabret.

zapazita med listjem in blatom kosti. Brž sta o tem obvestila orožnike na Bohinjski Bistrici, nakar je na lice mesta prišla komisija z zdravnikom dr. Wackom na čelu.

Z motociklom na Grossglockner (2907 m). Ta rekord sta dosegla slušatelja dunajske tehnike Sartorius in Pospischi. Vozila nista po poteh, marveč kar po celem. Na dirki vidimo Sartoriusa tik pod vrhom.

Hranilnica na Jesenicah

v župnišču najvarnejše hrani

Vaš denarUrađuje vsak delavnik od 8.—12. in 14.—17.,
v nedeljo od 15.—17. ure.

Po zdravnikovi izjavi je okostje moške osebe moralo ležati tu 1 do 2 leti. Kdo je ranjki, niso mogli ugotoviti. Domačin gotovo ni, ker zadnji dve leti tu nikogar ne pogrešajo. Sklepati se da, da je bil kak tujec iz Tolminskega, zlasti še, ker se je poleg ure našel denar, 40 lir. Tudi kako je rajni tu končal svoje življenje, bo ostalo skrivnost. Morda je bil tudi ta žrtev velikih snežnih plazov predlanskega leta, o katerih je »Slovenec« takrat poročal. Okostje so takoj po ogledu prepeljali v mrtvašnico na pokopališču v Srednji vasi, kjer je bilo pod noč položeno k večnemu počitku.

d Trije so ga napadli. Oni dan so v gostilno na Grajini metali kamenje. Posestnikov sin Voda Jožef iz Krčevine pri Vurbergu je šel pogledat, kaj je. Pri tem so ga trije napadli in smrtono varno ranjenega v pleča so pripeljali v bolnišnico.

d Velika tatvina pojasnjena. V preiskavi tatov dragocenosti v brzovlaku Zagreb—Ljubljana je policija aretirala sprevednika Luko Dovgana, ki je nekaj dni prodajal po Zagrebu zlatino. Branil se je s tem, da je kupil zlatino od neznane ženske. Izkazalo se je, da so pri njem najdene dragocenosti last družbe »Precioza«. Pri nadaljnji preiskavi je policija dobila v roke manipulanta Pfeiferja, ki je v kritični noči potoval z brzovlakom proti Ljubljani. Policija ga je čakala na domu in našla v njegovem stanovanju velik del pogrešane zlatine, in sicer 28 zlatih moških verižic, 15 ženskih verižic in 40 prstanov z briljanti. Ko so ga vprašali, kje je dobil te stvari, je vse priznal. Priznal je, da je ukradel skupaj s sprevednikom Dovganom te dragocenosti iz kovčka. Policija je natančno preiskala njegovo stanovanje, vendar ni mogla najti ostalih dragocenosti. Dovgan je pa izjavil, da je vrgel ostalo zlatino v Savo, čim se je vrnil iz Ljubljane. Označil je točno mesto, kjer je vrgel zlatino v vodo, vendar pa policija ni mogla najti nikakega sledu.

d Pozor! Za veliko posestvo v Bosni blizu Sarajeva iščejo brihtneja, poročena Slovenca, ki bi vodil gospodarstvo, posebno živinorejo. Ako se kdo zanima za to mesto, naj se prej natančno informira pri: Ing. Šerif Bubić, direktor poj. šole. Butmir pri Sarajevu.

d Lepe božične razglednice, ki združujejo globoko nežno pobožnost in veliko umetniško vrednost, je izdalo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Razglednice predstavljajo Kristusovo rojstvo po slikah ruskega cerkvenega slikarja Nesterova. Na drobno se prodajajo po 75 para. Dobivajo se v pisarni ACM, Ljubljana, Napoleonov trg 1, in v trgovinah.

d Pri holecinah v želodcu in črevih ter prebavilih navaja uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod hranil v kri. Zdravniška strok. mnenja po-

Življenje za življenje.

(Roman.)

I.

Ko sem bil še otrok, sem hodil k spovedi. Kolikokrat sem si potem želel, da bi bil še tisti otrok, ki je včasih takole proti peti uri popoldne vstopil v kapelo, tisto prazno in hladno zavodovo kapelo s surovo ometanimi stenami, z ošteviljenimi klopmi s skromnim harmonijem, z barvito sliko Svete družine in s stropom, ki je bil modro poslikan in posejan z zvezdami. Po deset in deset nas je učitelj vodil v kapelo. Ko je prišla vrsta name, da bi pokleknil v spovednico, mi je začelo srce biti, kot da se hoče razleteti. Ne da bi natanško razločil posamezne besede, sem poslušal glas spovednika, ki je izpraševal tovariša, za katerim sem imel priti na vrsto jaz. To šepetanje me je čudno dražilo, kot sploh ves polmrak in molk v kapeli. Zaradi vsega tega se mi je zdel ropot vratice, ki jih je odprl in zaprl spovednik, skoraj neznošen. Skozni mrežo sem zagledal njegov ostrí pogled in odločni izraz.

Tiste minute me je prevzela taka tesnoba, da si umrl. A kakšna mirna sladkost potem! Tisti občutek najujsje prostosti, notranjega olajšanja, izbrisanih napak. Duša je bila spet kakor lep bel list, ki se je ponujal moji gorečnosti, da ga napolnim.

Danes je vse tako daleč!
Ni več spovednice, da bi pokleknil vanjo, ni več mrzajočih molitev, ne več Boga, da bi lahko upel vanj.

A moram se iznebiti teh neznošnih spominov. Založra ki sem jo igral, preveč težko stoni na moji duši. In ni nobenega prijatelja, da bi mu povedal vse to, ni nobenega odineva na mojo tožbo.

Da bi presleparil sam sebe in svojo bolešt, sem sklenil da se izpovem v ta beli zvezek — kakor da bi klečal pred duhovnikom. Na te papirje bom metal vsa to strašno zgodbo svojega življenja, košček za košček, kakor se mi bodo vračali v spomin. Ko bo končana ta izpoved, bom videl, če se bo končalo tudi moje trpljenje.

Ah, ne bo se končalo. samo zmanjšalo se bo morda. O, da bi se!

Toliko in tako dolgo sem trpel v tem življenju in vendar ga ljubim kljub vsem. Saj ni treba dosti, da videm vsemu temu, samo kozarec tiste črne pijače, ki jo imam v steklenici za dolge noči brez spanja.

A nočem. Jaz hočem živeti, ker ne vem, kaj je na oni strani, na drugem sveit.

Na te liste bom naslikal podobo moje usode in potem bom vse sežgal. A vse se bo zdaj utlesilo in bo stalo pred menoj kakor živo bitje. Posvetil bom z lučjo v vsa to zmedo spominov, ki me obdačajo in vznemirjajo.

Ubugo moje srce, daj, naj naštejem vse tvoje rane...

II.

Najorej nai onišem natančno dogodek, ki je bil prvi in odločilni sploh za vse nadaljnje. To je žalostna in zagonetna smrt moega očeta.

Bil sem star deset let. To je bilo meseca junija 1864. leta. Vroči in jasni popoldan se je že nagibal k zatonu.

Kakor po navadi sem se učil v svoji sobi po prihodu iz šole. Začel sem vsa polkna. Takrat smo stanovali blizu cerkve svete Maedalene, v sedmi hiši na levi strani, če prihajate od cerkve. Do moje male sobe, ki je bila ljubko opremljena in vsa mo-

Priporoča se prvi slovenski zavod

**Vzajemna zavarovalnica
Ljubljana**

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev
trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica
XI. puka 22, Beograd, Poincaroeva 2

udarjajo, da se je pokazala »Franz-Josef« voda posebno koristno pri ljudeh, ki se premalo gibljejo. - Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, v drogerijah in specerijskih trgovinah.

Središče vsake zabave...

je glazba. Je oni, ki jo zna ustvarjati. Tudi vi lahko postanete godbenik potom naših poučnih pisem, ki jih dobavljamo kupcem naših instrumentov brezplačno. Zahteva je nemudoma brezplačno knjižico »Kako postanem dober godbenik?«

MEINEL & HEROLDIvornica glasbil in harmonik,
prodajalna podružnica Maribor št. 107

dra, kjer sem preživel zadnje popolnoma srečne dni svojega življenja, se je prišlo po treh gladkih, navoščnih stopnicah, na katerih sem mnogokrat padel.

Natančno se spominjam vsega: obleden sem bil v dolgo črno domačo haljo. Sedel sem pri mizi in prepišoval latinske glagole v črtan, razdeljen zvezek.

Nenadno sem zaslišal grozen krik, nato zmedene glasove, nato korake po hodniku, na katerega so se odpirala vrata moje sobe.

V sirašni slutnji sem planil proti vratom in na hodniku sem se zaletel v hišnika, ki je drvel ves bleš s kupom perila po hodniku — šele potem sem razumel, zakaj so rabili to perilo.

Nisem prišel do tega, da bi ga bil vprašal. Komaj me je zagledal, je že zakričal kakor proti lastni volji:

»Ah, gospod Andrej, kakšna strašna nesreča!«
Nato se je prestrašil lastnih besed in se skušal zbrati:

»Vrnite se brž v svojo sobo, vrnite se brž nazaj, brž nazaj!«

Preden sem mu mogel odgovoriti, me je pograbil in me bolj vrgel kot postavil na stopnice k moji sobi, zaprl in zaklenil dvojna vrata na hodniku in slišal sem, kako je v največji naglici odhajal.

»Nex — sem zavpil in se zagnal proti vratom, »povejte mi vse, hočem vse vedeti...«

Nobenega odgovora.
Obesil sem se na ključavnico, lomil sem ključko s pestmi, zaletaval sem se v les z ramami.

Prazni napori!
Sedel sem na drugo stopnico in v blaznem nemiru poslušal, kako so prihajali in odhajali ljudje, ki so vedeli »strašno nesrečo«.

A knj so neki vedeli?
Po otroško sem si skušal razjasniti strašni hišnikov krik z okolščinami, ki so pri tem prihajale v poštev.

Dva dni je že bilo, odkar je moj oče po svoji navadi po kosilu odšel v pisarno, ki je bila v Ulici Zmaga.

Med kosilom je bil zamišljen in v skrbeh, a to se mi ni zdelo nič nenavadnega, ker je bil že nekaj mesecev tak, dasi je bil prej vedno dobre volje. Ko je odhajal, smo bili pri mizi moja mati, jaz in neki prijatelj naše hiše, neki gospod Jakob utišliškega študiranja.

Termond,* ki ga je moj oče spoznal za časa vse-
Oče se je bil vzdignil pred koncem obeda, ko je pogledal na stensko uro in vprašal za nastančen čas.

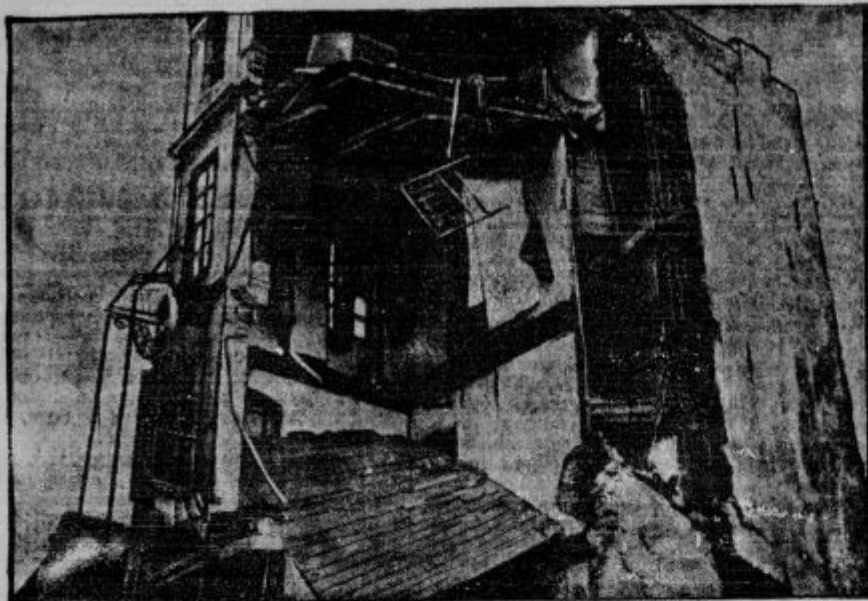
»Korneli, ali se vam tako mudi?« je dejal Termond.

»Da,« je odvrnil oče, »moram dobiti nekega odjemalca, ki je bolan... nekega tujca. Moram iti v njegov hotel, da dobim od njega nekaj važnih stvari. Je posebne vrste človek in rad bi ga čimprej videl. Naredil sem nekaj korakov zanj in skoraj me prijemlje skušnjava, da bi jih obžaloval.«

In od tedaj ni bilo nobene novice od njega. Tisti večer smo odlagali večerjo četrta za četrta ure, ne da bi pričakali očeta, ki je bil sicer tako tankovest in tako točen. Mati je začela postati nemirna. Nemir je vedno bolj rasel, in zakriliti mi ga je mogla tem manj, ker so mi še zvenele v ušesih zadnje očelove besede pred odhodom. Bilo je namreč nekaj tako nenavadnega, da bi oče govoril o svojih opravkih, da sem si vse to tembolj zapomnil.

Pretekla je noč, za njo jutro, nato popoldne. Spet se je vrnil večer. Spet sva sedela z materjo nasproti pri mizi, kjer je bilo jedilno orodje razpostavljeno pred praznim stolom in je nekako predstavljalo na ta način telo izginulega očeta.

* Francoska imena pisem tako, kot se izgovarjajo, naglas je vedno na zadnjem zlogu.

Podgane »podkopale« hišo. V Carigradu se je podrla trinadstropna hiša; osem ljudi je našlo pod razvalinami smrt. Preiskava je ugotovila, da se je hiša podrla, ker so podgane izvotile temelje.

Gospod Jakob Termond, ki ga je bila mati pismeno obvesnila, je prišel po jedi. Poslala sta me tako spat, a ne tako naglo, da bi ne bil mogel opaziti izrednega bleska v očeh tega človeka — to so bile modre oči, ki so se ponavadi mirno svetile v finem obrazu, ki so ga obdajali plavi lasje.

Take malenkosti si otroci zapomnijo in se jim čez dolgo časa spet prikažejo v spominu, kadar jih priključijo življenje. Kakor tista nevidna črnica, ki se pokažejo na papirju šele, ko ga približamo ognju.

Medtem, ko sem se trnil, da bi ostal v sobi pri njima, sem opazoval, s kakim vznemirjenjem so njegove lepe roke, ki jih je držal na hrbtu, vrtele in obračale palice iz trstikovine, ki je bila predmet mojih najskritejših želja.

Ce bi ne bil toliko opazoval te palice, bi mi bili gotovo usli ti znaki skrajnega razburjenja. Toda, saj to je bilo razumljivo; kako da ne bi gospoda Termonda zgrabilo in vznemirilo to nenavadno izginotje najboljšega prijatelja.

Glas mu je bil pa hladen, tisti stiski glas, ki je dajal baržunasto mehkobo njegovim stavkom. Rekel je:

»Jutri bom vse poizvedel, če bi se Korneli ne vrnil. Saj se bo vrnil. Potem se bo vse pojas-

nilo na mah. Morda je odpotoval zaradi opravka, o katerem vam je govoril in je izročil kako pismo za vas kateremu postreščku, ki pa pisma ni oddal.»

»Ah,« je dejala mati, »mislite, da je to mogoče?«

Pogosto sem si poklical v spomin ta razgovor v težkih urah in videl v duši kraj, kjer se je vršil.

Gospod Termond me je vedno samo razvajal kakor otroka, čeprav sem bil že v drugem razredu gimnazije...

Ko sem tako sedel na stopnicah, je planil vame ves nemir. Od časa do časa sem znova stresel vrata, klical. Nihče mi ni odgovoril vse do tistega trenutka, ko je stopila v sobo služkinja, ki me je včasih pestovala.

»Moj oče,« sem zavpil, »kje je moj oče?«

»Ubožec, ubožec...« je začela stara ženska tarnati, ko me je jemala v naročje.

Njo so izbrali, da bi naznanila grenko vest. Izvil sem se iz njenega objema in sem stekel po hodniku. Drvel sem skozi dve prazni sobi in prišel v očetovo spalnico, preden me je mogel kdo ustaviti.

Joj!
To telo na postelji, trdo povito v rjuhe, to brezkrvno lice na blazini, nepremično z osteklene-

limi, na široko odprtimi očmi, kakor jih imajo tisti, ki jim po smrti ne zatisejo trepalnic, ta beli podbradnik in ta brisača okrog čela in pri vznožju klečeča žena, zlomljena od žalosti, a še vedno ooblečena v vesele barve... to je bil moj oče in moja mati.

Kakor brezumen sem se vrgel nanjo.

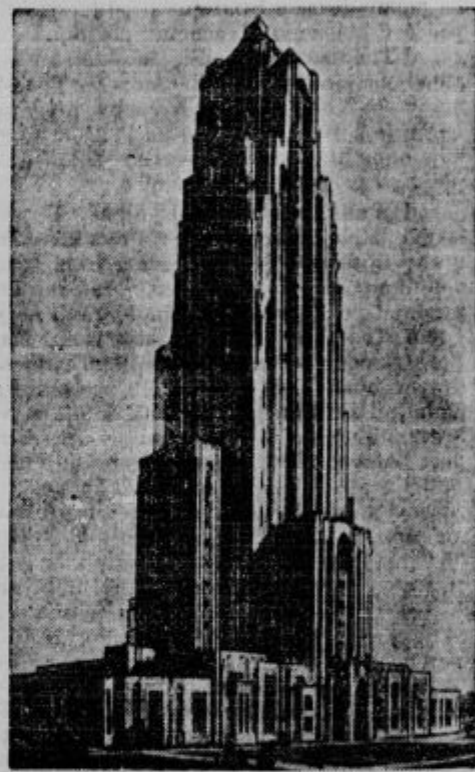
»Sinko, Andrej,« je dejala in strastno objela. V tem njenem kriku je bila taka žgoča bolestin in taka divja nežnost v tem objemu, njeno srce je tako divna nežnost v tem objemu, njeno srce je peče do dna duše, kadar mislim na to.

Potem me je takoj odnesla iz sobe, da ne bi več gledal strašnega prizora. Njene moči so bile v žalosti podesetorjene.

»Bog me kaznuje... Bog me kaznuje...« je ponavljala, ne da bi kaj pazila na besede, ki jih je izgovarjala.

In pokrivala je moj obraz, vrat, lase s poljubi in solzami.

Zaradi teh iskrenih solza tisti hip, naj ti bo odpuščno vse trpljenje, moje in mrtvega očeta, uboga mati. Vidiš, v najbolj črnih urah, ko me je pozival duh umorjenega očeta na maščevanje

Vsenčilščice v Pittsburgu v Ameriki. 40 nadstropij ima in 165 m je visoko.

vsaj tvoja žalost tedaj govorila bolj glasno kakor njegova tožba. Jaz ti morem verjeti kljub vsemu, zaradi poljubov v tistem hipu. Ne, te solze in ti poljubi niso skrivali nobene zahrbtnosti misli. Tvoje srce se je prav iz dna upiralo strašnemu slučaju, ki me je oropal očeta. Prisegam pri najinih vzdihih v tistem hipu, ti nisi bila v tej strašni zaroli. Odpusti mi, da si moram še danes to zatrjevati. Če bi ti vedela, kako je človek včasih žejen resnice in gotovosti, tako žejen, da bi zblaznel.

(Nadaljevanje.)

Nepreklicno 11. ian. 1931

bo žrebanje ef. loterije Doma služkinj. Le malo srečk je še na razpologo. Kupite jih pravočasno. Le po 5 Din so. Glavni dobiček: konj ali sobna oprava.

Zadruga služkinjski Dom, Semeniška ulica šte. 2.

Poravnajte naročnino!

Svetovno kravje čudo: Krava »Reza«, last renskega deželnega vzrejevališča Bedburg-Hau, ki je dala v 4½ letih 50.387 kg mleka in 1789 kg toščice. V minulem letu je imela 16.461 kg mleka — doslej nepobit svetovni rekord.

PO DOMOVINI

Narodni praznik v tujini.
(Dep. Moselle.)

Posebnost jugoslovanske kolonije v bivši Loreni, sedanjem francoskem departementu Moselle, je neverjetna razkropljenost posameznih naših naselbin. Saj jih šteje samo zapadna lorenska grupa s središčem v Aumetzu nekaj nad osemdelet, večinoma neznatno majhnih Priridev večjih narodnih manifestacij je zato zelo otežkočena. Zato pa so lahko tudi naši izseljenci tem bolj ponosni na zadnjo nedeljsko proslavo v Merlebachu. Organizirala so proslavo naša narodna društva: Jugoslovanska kolonija - sekcija Moselle, jugoslovanska podpora društva sv. Barbare v Merlebachu, L'Hopitalu in Creutzwaldu, in Slovenska delavska društva v Aumetzu, Audun le Tiche in Boulange. Priridev je bila mišljena in izvršena v velikem obsegu s poudarkom vselovanskega in francosko-jugoslovanskega zblizanja in je potekla ob obilni udeležbi Čehov in Poljakov in zastopnikov francoskega naroda, med katerimi moramo posebej omeniti zastopnika francoske vlade gospoda podprefekta v Forbach l. Junga nadalje krajevne mera g. Colsona, glavnega tajnika inž. g. Arguilles, glavnega inž. za rudnike družbe Sarre et Moselle g. De Vernejoul, šefa eksploatacije v Aumetzu g. L. Boreux in ameskega rudniškega uradnika g. Richterja. Zadržanega gospoda poslanika in ministra Spaljčkoviča je zastopal še prosvetnega oddelka našega poslaništva v Parizu g. dr. Arnavtovič. Nadalje je poslalo poslaništvo kot svoje zastopnike poslaniškega tajnika g. Nikoliča in izseljeniškega komisarja g. Poljaka, dočim je zastopal g. Miljuš osrednji odbor Jugoslovanske kolonije v Parizu. Razume se, da sta bila navzoča oba naša slovenska župnika v Loreni g. Anton Hafner in g. Jos. Kastelic. Dočim so prevzela društva marlebaške skupine zunanjo organizacijo proslave, ki se ji mje izobno posrečila, je prevzela ameska skupina popoldansko slavnostno akademijo, ki je goste v vseh točkah naravnost presenetila in navdušila, tako, da bi bilo težko dati prednost nji-

hovemu mešanemu ali moškemu zboru ali igralcem »Miklove Zale« ali tamburašem ali kpletistom. Njihova discipliniranost je napravila na vse najlepši vtis. Gostje iz Pariza so zagotovili, da bojo pripravili agilnemu društvu še tekom letošnje sezije gostovanje v Parizu, dočim mu je izročil predsednik Merlebaške Barbare g. Matko Mlekuž v imenu pripravjalnega odbora prelep šopek in ga njen poljubil njihovega predsednika g. Francea Hrena.

Pismo iz Argentine.

(Avia.)

Po dolgem času se zopet oglašam iz naše obljubljene dežele Argentine. Povem Vam, da živimo tukaj v sredi ogromnih pragozdov, ki so polni krvoločnih zveri. Cele trume teh zveri se potikajo po noči okrog naših zavarovanih bivališč, da bi se posladkale s porcijo našega mesa. Pa morajo žal odhajati brez grizljajev od naše železne vile, v kateri smo pred takimi obiski varni. Poleg tega pa gore zunaj vedno veliki ognji, katerih se zverine zelo boje. Ne mislite, da lažem. Po obljubljenih krajih teh zveri ni več, po naših širnih pragozdih jih pa kar mrgoli: štirinogih in kač. Preko pragozda delamo železnico 600 kilometrov daleč. Tiri so že položeni, sedaj izdelujemo postaje. Po teh krajih ne dobite nobenega kamna, zato navažamo skupaj le zemljo. Posla bomo imeli še za kakih 10 mesecev. Plača je še prilično dobra. Toda, kam se bomo obrnili plem, ko bomo to delo dokončali? Slabi časi se nam obetajo v tej deželi, kjer imajo revolucionarji glavno besedo. Tukaj nas je še 50 Jugoslovanov, večinoma Dalmatincev in Ličanov in pa dva Slovenca, eden iz Štajerske in jaz. Prilagam naročnino za Vaš list, ki je v trdi tujini moj najljubši prijatelj. H koncu pozdravljam in voščim vesele božične praznike in novo leto vsem čitateljem in čitateljicam »Domoljuba«, posebno onim iz fare Velike Lašče na Dolenjskem. — Luis Adamič.

Prava Kolinska cikorkita

Razno.

(Stranje pri Kamniku.)

Dne 2. dec. zvečer smo imeli požar. V Bisteršici je pogorelo gospodarsko poslopje z vso zalogo krme in stelje ondotnemu posestniku in županu Francu Zamljen. Hitro došla domača požarna bramba, ki je to pot prvič nastopila pri ognju, je obvarovala hišo in še sosednje domove, ki so bili vsled močnega vetra v nevarnosti, da se vnamejo. Zažgal je baje neki tujec, potepin, kakršnih je sedanjí čas vse polno po naših cestah in vaseh. Dela iščejo, prosjaci, kar izprosijo, navadno zapijejo, zato pa so tembolj predrzni in nasilni. Prav ti ljudje so ljudem občutna nadloga. Le računajte. Najmanj pet takih ljudi nas vsak dan obišče. Dar, s katerim je le za silo zadovoljen, je 50 par. To znaša letno nad 900 Din. Če je pa hiša količkaj boljša, pa z vso intenzivnostjo zahtevajo še enkrat

56

RAZNO

Hector Malot:

Brez doma.

Roman.

Ta bedasta šala je spravila v smeh vse otroke, ki niso bili kaznovani.

Med tem zaslíševanjem je nenadoma prišla desetorica otrok: vsi so prišli po vrsti polagat račun; dvema na jermena obsojenima so se pridružili še trije drugi, ki niso imeli izpolnjenega svojega števila.

»Torej je pet roparjev, ki mi kradejo in me plenijo!« je viknil Garofoli z jadikujočim glasom; to vse imam v zahvalo, če je človek prevelikodušen! Kako naj vendar plačam dobro meso in dober krompir, ki ga vam dajem, če nočete delati? Seveda, rajši se igrate! Namesto da bi tožili s kalini, se rajši smejete med seboj; ali ne mislite, da bi bilo bolje, da bi iztegnili roko in se navidezno jokali, nego da jočete zares, ko morate sklanjati hrbet pred udarci? Ajmo, doli suknjiče!»

Riccardo je stal z bičem v roki in petorica trpinov je stala v vrsti pred njim.

»Saj veš, Riccardo,« je rekel Garofoli, »da nate ne gledam, ker mi take kazni store hudo, toda slišim te, in na šumu bom pravilno presodil silo tvojih udarcev. Pojdi z mano na delo, ljubček moj, in iz srea, saj delaš za lasten kruh!»

In obrnil se je k ognju, kot da bi mu bilo nemožeče gledati izvršitev te kazni. Pozabljen v kotu sem se tresel od ogorčenja in tudi od strahu. Torej ta mož naj postane moj gospodar! Če mu ne bom prinesel tistih trideset ali štirideset soldov, ki se mu jih bo zljubitistih zahtevali od mene, bom moral nuditi svoi hrbet

Riccardu! Ah! Sedaj sem razumel, kako je mogel govoriti Mattia o smrti tako mirno in z nado v srcu.

Prvi udarec biča, ki je udaril na kožo, mi je izsilil solze. Ker sem mislil, da je name pozabil, nisem prikrival svojih občutkov, pa zmotil sem se. Zakaj Garofoli me je kradoma opazoval; prav kmalu sem se o tem prepričal, ker je name pokazal s prstom in rekel:

»Glej otroka, ki ima dobro srce! On ni tak kakor ste vi, razbojnik, ki se še posmehujete nesreči svojih tovarišev in moji žalosti; prava škoda, da ni vaš tovariš! Bil bi vam v vzgled!«

Ta beseda me je pretresla od nog do glave: biti njihov tovariš!

Pri drugem udarcu z bičem je trpin klaverno zastokal, pri tretjem je presunljivo zakričal.

Garofoli je dvignil roko in Riccardo je ustavil bič. Mislil sem, da ga hoče pomilostiti; toda ni šlo za milost.

»Saj veš, kako težko mi de kričanje,« je rekel mirno Garofoli trpinu, »saj veš, če trga bič kožo, mi trga tvoje vpitje srce; opozarjam te torej, da boš za vsak krič prejel nov udarec z bičem in sam ga boš kriv. Pazi torej, da me ne storiš bolnega od žalosti! Če bi imel le trohico ljubezni do mene in le nekaj hvaležnosti, bi molčal. Ajmo, Riccardo!«

Le-ta je dvignil roko in jermeni so oplazili hrbet nesrečnega.

»Mama! mama!« je zastokal. K sreči nisem videl več, ker so se odprla vrata iz stopnjic in je vstopil Vitalis.

En sam pogled mu je povedal, kar so mu navedali kriki, ki jih je bil čul, ko je šel po stopnicah. Stekel je k Riccardu in mu izrgal bič iz rok; nato se je živahno okrenil k Garofoliju in se prekrizanih rok postavil pred njim.

toliko. Potem pa še obleko, obutev, kapo, klobuk... S kruhom ali sploh z darom v blagu jih je komaj en odstotek zadovoljnih. Ti so res pravi siromaki, vsi drugi pa so samo ljudem za pokoro. — Recimo še par besedi k plazju v Crni. Plaz je zelo velik in ne bo kmalu odmetan. Če ga bodo pa odmetali, bo pa ob prvem deževju prignel nov plaz in bomo zopet tam, kjer smo danes. Po črki pogodbe je baje d. d. Karolin dolžna plaz odmetati. Radi verjamemo. Toda če bo družba samo za odmetavanje plazju imela svoje delavstvo, njero pravo delo bi pa zastajalo, bi se to reklo družbo ubiti in uničiti. In s tem uničiti življenje nekatere črnjanske družine, ki ima pri družbi svoj skromen zaslužek oz. priboljšek. Ze z ozirom na mnoge voznike, ki imajo svoj zaslužek ob cesti Kamnik—Crnivec in ki plačujejo precej občuten davek, bi bila dolžnost banske cestne uprave, da se ne drži mirne črke v pogodbi, ampak da prisiklo ljudstvu na pomoč na kakršenkoli način. Morebiti bi bilo še najbolj pametno, prelaziti cesto za par km na levi breg potoka Crne. Tako bi bili stroški samo enkrat, za odmetavanje plazov bodo pa še kdove kolikokrat...

Vsem, ki žele pojasniti.

(Iz Savelji.)

Mnogi člani Strojne zadruge me povprašujejo, kako je z deleži, ki so jih plačali. Na vsa vprašanja odgovorim sledeče: Kdor hoče, da se mu izloča delež, mora najprej odpovedati članstvo. Vsak naj hrani prepis odpovedi in receptis, ki ga izda poštni urad. Eno leto po prihodnjem obdobjem zboru mora naželstvo vrniti deleže. Toliko v pojasnilo vsem, ki žele deleže nazaj. Vstop v novoustanovljeno Kmetijsko strojno zadruge je mogoč vsem, ki se morejo vezati s pogodbami. Kdor želi pristopiti, naj zaprosi za sprejem, plača malenkostno pristopnino in vsaj en delež. Naželstvo ne bo nikogar sililo, da mora odstopiti od Strojne zadruge. Pritiska in groženja naželstvo ne bo uporabljalo, ampak bo spoštovalo vsakega člana samo odločitev. Vsak član ima pravico zahtevati ob vstopu zadružna pravila, ki se mu bodo tudi dala proti malenkostni odškodnini. Le-ta pravila, ki si jih naj pribavi vsak član, naj se dobro prouči, da bodo člani na jasnem, kakšne pravice in dolžnosti imajo do zadruge. Naželstvo bo

dalo vsak članom vsa pojasnila. — Opozarjamo pa prebivalce Savelji in Kleč, naj ne verujejo govoricam, ki jih širijo gotovi ljudje s prozornim namenom, akodovati zaupanju v novo zadruge. Nič ne bo niti dinarja izgubil. Za to jamčijo člani naželstva s svojo poštenostjo, o kateri nihče ne dvomi. — Kdor hoče vedeti, kako se gospodari z njihovim skupnim premoženjem, bo takoj pristopil v Kmetijsko strojno zadruge. Prispevki za obrabo strojev, električni tok ter strojnika so tako nizki, da je že iz gospodarstvih ozirov le v interesu vsakega, da pristopi v Kmet. strojno zadruge. I. 8—1j.

Razno.

(Borovnica.)

V nedeljo 14. dec. se bo zaključil 12 tedenski kmetijsko-gospodinski tečaj, ki ga je privedla slov. kršč. ženska zveza pod vodstvom gđe. Karle Grozove v Borovnici. Tečaj se vrši v župnišču ter se ga udeležuje 16 deklet. Kaj so si vse koristnega pridobile in kaj tudi znajo, bodo udeležence pokazale na razstavi, obsegajoči izložbo vseh vrst jedil, ročnih in drugih del. Erez dvoma bodo vsi posetili to razstavo, ki bo aranžirana v dvorani župnišča in bo odprta od prve svete maše do 5 popoldne. — Na zadnji svoji seji je občinski odbor sklenil povisek občinskih davčin. Z velikim povečanjem izdatkov za šolo in učne moti je bila občina do tega koraka prisiljena. Povisala se je občinska določila na državne davke, ki znaša sedaj 32 odstotkov. Občinska trošarina na 1 liter vina, vinskega ali jabolčnega mošta znaša 1 Din, na žganje, liker, konjak ali slivice pijače pa na vsako hektolitersko stopinjo 5 Din.

Pohvala in zahvala.

(Dedni dol pri Višnji gori.)

Dedni dol — božja pot s priljubljeno cerkvico M. B. se, je zadnje čase popolnoma prenovila. Kdor je videl zapuščeno okolico cerkve pred leti, sedaj kar verjeti ne more. Strmino pred in za cerkvijo so pridni vaščani deloma odkopali, deloma po potrebi zasuli in vse lepo uravnali; cerkvice so od znotraj in zunaj okužno prebelili; nerodne stopnice v zvonik so odstranili in tudi par kapetice-postaj

kržičvega pota so preuredili. Vsa okolica vpliva na prišleca nekam skrivnostno. Še bolj pa prevzame človeka notranjščina z nadvse gumljivo oltarno podobo žalostine M. B. z mrtvim Sinom v naročju, da človek vsaj za par hipov nehoti pozabi vsakdanje skrbi in se potolažne nerad toči od tega svetliča. Sedaj so s prispevki romarjev napravili na kor že nov orgel-harmonij, da bo služba božja, ki se vrši tukaj ob vseh Marijinih praznikih in na pobožnostih postne petke, tudi od strani pevskega kora bolj veličastna! Tudi so postavili v cerkve na vsako stran po nekaj klopi za odpočitek starih in bolehnih ljudi. Še nekaj bo treba! Pot od sturške kapelke do cerkve, ki gre mimo močvirja, je potrebna popravila. Skopje naj se ob strani jarek za odkov vode, pot naj se pa pošteno nasuje — materijala nam še ne manjka — pa bo ta pot čedna in brez blata, kar sedaj še ob najlepšem vremenu ni. Prav tako je z dohodom pod Gričarjevo hišo; naj se malo odkopje in po potrebi razširi, nasuje naj se s peskom, pa bo tudi ob deževnem času brez blata. Prepričani smo, da bodo Dedendolčani, ki so ponosni na svojo božjepotno cerkev, to radi storili, kakor so že marsikaj pri cerkvi popravili, kar je stalo nemalo dela in truda — in jim že v naprej objubljam našo pohvalo!

Novice

(Gornji grač.)

Katoliško prosvetno društvo v Gornjem gradu ima redni letni občni zbor za preteklo poslovno leto v nedeljo, dne 14. t. m. po večernicah pred kaplanijo. K občini udeležbi vabi. — Med tukajšnjim ljudstvom so se začeli klatiti ljudje v ovčjih oblačilih, ki hočejo ljudstvu iztrgati iz src najdražji zaklad. Resno svarimo pred to nevarnostjo. Toraj krščanski zavedni možje, žene, fantje in dekleta: trikratni pozor!

Belokranjski kotiček.

Halo — radio Metlika!

Sedaj ga pa že imamo! Ni prvi, zakaj je pet jih je bilo pred tem v Metliki, toda ta bo govori in pel bo vsem! Kot društveni radio je namenjen vsemu članstvu »Prosvetnega društva«. Pa kolo

Vse to se je zgodilo tako naglo, da je obstal Garofoli za trenutek ves osupljen, toda kmalu se je zavedel in težil s sladkastim smehljajem.

Kaj ne, da je strašno! Ta otrok res nima sreča. Sramota! je zavrnil Vitalis.

Saj to sem ravno trdil, ga je prekinil Garofoli. Ne pačite se, je srdito nadaljeval Vitalis, prav dobro veste, da ne govorim z otrokom, marveč z vami; da, sramota je to, podlo je, tako trpinčite otroke, ki se braniti ne morejo.

V kaj se vtiškaš, stari norec? je rekel Garofoli z izpremenjenim glasom.

V to, kar briga policijo. Policija, je zakričal Garofoli in vstal. Ti mi pretiš s policijo, ti?

Da, jaz, ga je zavrnil moj gospodar, ne da bi se dal preplašiti od možakarjeve besnosti.

Postužaj, Vitalis, je rekel le-ta z mirnejšim in porogljivim glasom, nikar so delati hudobnega in mi groziti, da me boš zatožil, ker tudi jaz bi lahko kaj povedal. In kdo bi bil tedaj nezadovoljen? Prav gotovo ne bi šel k policiji, ker z njo nimaš ničesar opraviti. A drugi so, katere bi zanimalo to, kar vem jaz; če izrečem le ime, eno samo ime, kdo bi moral potem prikrivati sramoto?

Moj gospodar je obstal za hip brez odgovora. Sramota? Bil sem presenečen. Preden pa sem prišel zopet iz presenečenja, v katero so me bile spravile te čudne besede, me je že prijel za roko.

Za menoj! In potegnil me je k vratom. No prav! je rekel Garofoli smeje, brez zamere, stavec moj! Hotel si govoriti z menoj? Ničesar več nimam povedati. In ne da bi izpregovoril le še besedico in ne da

bi se ozrl, je hitel po stopnicah, držeč me še vedno za roko. Kako sem se oddahnil, ko sem odšel z njim! Utekel sem torej Garofoliju! Če bi si upal, bi za to Vitalisa poljubil.

XVIII.

Gentillyjski kamnolomi.

Dokler smo hodili po obljudenih cestah, je Vitalisa molčal, a kmalu smo prišli v zapuščeno ulico: tedaj je sedel na ogelnik in si je večkrat z dlango pogladil po čelu, kar je bilo pri njem znamenje zadrege.

To je že lepo, če človek posluša velikodušnost, je rekel, kot da govori sam s seboj, ampak pri vsem tem smo v Parizu na cesti brez solda v žepu in s praznim želodcem. All si lačen?

Ničesar nisem jedel razen skorjice, katero ste mi dali zjutraj.

No, da, ubogi otrok! Obsojen si, da ležeš nocoj spat brez večerje. Pa ko bi vsaj vedli, kje naj prenočimo!

Upali ste, da bomo prenočili pri Garofoliju.

Mislil sem, da boš ti tam prenočil in ker bi mi on dal za to zimo kakih dvajset frankov, bi bil za trenutek iz zadrege. A ko sem videl, kako ravna z otroki, se nisem mogel premagati. Saj menda ne bi rad ostal pri njemu, kaj?

O, kako ste dobri!

Bilo je že pozno in mraz, ki je podnevi malo popustil, je zopet ostro pritiskal. S severa je brila burja, noč bo ledena.

Dolgo je sedel Vitalis na ogelniku, medtem ko sva Capi in jaz nepremično stala pred njim in čakala na njegovo odločitev. Končno se je dvignil.

Kam pa gremo?

nov dolarjev. Nekdanji tapetnik — zdaj filmski kraj — bo s svojimi filmi in dolarji vplival na človeško kulturo.

Stanovanj, akcija katoličanov na Westfalskem. L. 1928. je sklenil Magdeburški katoliški shod, da se pospeši gradnja stanovanj v Kölnu in okolici. Leta 1929. je 10 katoliških gradbenih združb sezidalo 1734 stanovanj. Katoličani so postavili s tem resnične domove, ne le stanovanj. Düsseldorfski jezuit je namreč poddal geslo, po katerem se uravnava danes že vse življenje: »Liberalizem je ustvaril stanovanjsko bedo, socializem jo izkorišča, katolicizem jo bo pa rešil.«

Pretkanci. Rimska milica je zgrabila zločinsko tolpo, ki je prav na pretkan način sleparila. Poglavar lumpov je Henrik Perotti, mladenič elegantne vnanjosti, ki govori par tujih jezikov. Zvilil Henrik se je v imenitnih hotelih približaval tučcem ter jim namežiknil, da se zvečer lahko močno zabavajo v lepi ženski družbi. Pohotja željni tujci so rešili v naznačeno stanovanje, a sredi zabave so planili v sobo oboroženi možje, ki so tuja oropali. Na policijo pa ni

nitro je šlo! Kar ekspres! V nedeljo 30. novembra je padla beseda: radio bomó dobili. Kar nihče ni mislil, da gre tako zares. Pa glejte si: v ponedeljek je radio delal že s polno paro in te dneve: kar lepo se nam je zdelo, da imamo vendar spet enkrat nekaj novega! Vse je hitelo, da ga vidi in sliši. To je bilo modrovanja. Hm, hm, ne bi verjel, da je res, če ne bi videl in slišal! Da se čuje z Ljubljane, Dunaja, Belgrade, Berlina, Rima, Španskega ... Ja, moder je postal svet ...

»Prosvedno društvo v Metliki.«

Tudi to je novo. Imeli smo ga, pa nam je zaspalo, sedaj snujemo novega. V nedeljo 30. novembra se je vršil ustanovni sestanek. Iz Ljubljane je prišel g. Vinko Zor od »Prosvedne zveze«, ki je zbrano številno občinstvo z ognjevitno besedo in globokimi mislimi ogrel tako, da je veliko število navzočih kar takoj prijavilo svoj pristop. Naloge prosvednega društva so nedogledne. Če se bo moglo prav razmahniti, potem bomo kmalu čutili njegovo koristno delo. To pa je največ odvisno od članstva, zato naj le vsak hiti, da se priklasi in tako pripomore k večjemu številu in tako k večji delavnosti.

Neokusna šala.

V zadnji številki si je nekdo dovolil ta neslan dvopit, da je razglasil med dnevnimi vestni izmišljeno poroko iz Drašič in Curil pri Metliki. Ker je znano, kdo je to kašo skuhal, zato mu damo dober svet, da naj tisto lepo prekljče kot neresečino in naj tudi ob enem pazi, da ne bo dodal še novih žalitev, ker sicer naj se pripravi na neprijetno iznenadenje. Ker ne maramo komedij, zato naj krivce kar sam hitro z novim dopisom to stvar popravi, sicer bo imel nepotrebne sitnosti in stroške ter sramoto, ker bo njegovo ime prišlo v javnost.

Listnica uredništva J. Gor. Grad. Smo poskusili, pa nam niso dovolili.

Dopisov brez podpisa ne priobčujemo!

Kmetje, pristopajte v Kmet. zvezo!

57

nobeneden oropanih tega javil, ker se je bal, da zve žena ali pa družina za škandal.

Družba za himne. - V Ameriki so nekateri bogataši osnovali družbo za himne. Namen ji je razpisovati nagrade za skladanje vseh močočih himen (slavospevov). Tekem se lahko udeležujejo skladatelji iz vsega sveta. Doslej je družba razpisala nagrade za himno zrakoplovec, za misijonsko himno in za himno miru.

Lipov čaj. V Turčiji je v navadi tako zvana turška kava, slavna po vsem svetu zaradi svoje okusnosti. Sedaj ji grozi smrt. Ker preživlja Turčija težko gospodarsko krizo, je izjavil ministrski predsednik, da pomenja kava za narodno gospodarstvo prevelik potrošek, zato naj bi se namesto kave udomačil lipov čaj.

Splošnovanje pred tiskom. Stari pisatelji so Kitajcem vcepili veliko spoštovanje do tiskane besede. Tiskane besede so jim bile svete. Zato je tudi bilo prepovedano zametavati knjige in časopise; to je veljalo za onečaščenje. Da bi se pa vendar rešili neporabljivi

Če študent na rajžo gre ...

M J.

(Konec.)

Da ne pozabim: kolosej je bil nekak cirkus, a dan, postaviti ga je dal cesar Tit; tu so cesarji prirejali gladijatorske igre in ljudske zabave, v dobi preganjanj je pa kolosej služil izključno za to, da so tam morili kristjane in jih metali zverem.

Blizu koloseja je spomenik, slavolok cesarja Konstantina, ki je vrnil cerkvi svobodo. In še malo naprej so pa ostanki starega rimskega središča, Forum Romanum, rimski trg, z ostanki stebrov, kipov, templjev, govorniških odrov, bazilik in »shodnic«. Zdaj je vse to mrtvo in ljudje si ogledujejo ostanke stare slave in njen propad.

Tam je tudi najstarejša, podra rimska cerkev. Sta Marija Antiqua (stara sv. Marija) z ostanki slik iz 6. stoletja.

S Fora smo jo mahnilli na grič Palaatin, pod katerim so razvaline palače cesarja Avgusta, tako zvane Zlate hiše. Tam so lepi parki in Stanko je ves navdušen predlagal, da ob krasnem pogledu na Rim zapojemo kakšno lepo slovensko. In tako smo na klopi palatinskih vrtoev ves božji večer prepevali. Menda še niso ti vrtovi in ti zidovi čuli slovenske pesmi.

Naslednji dan smo obiskali še cerkvico Quo vadis? (Kam greš?), kjer se je svetemu Petru, kot pripoveduje legenda, bežečemu iz Rima ob preganjanju prikazal Kristus s križem. Peter ga je vprašal: »Kam greš, Gospod?« Kristus pa je dejal: »V Rim, da bom spet križan.« To je Petra presunilo. Vrnil se je v Rim, v smrt. Pobožna ženka nam je še vse razkazovala, kje da je stal Kristus in in kje sveti Peter.

Lepi so bili večerj v Rimu, bodisi na Aventinu, na Janiculu ali na Monte Pineo ali kjerkoll. Z vseh krajev je krasen razgled na Rim. In Stanko je povsod navdušen pel in se hotel fotografirati. In Miško je hotel ob takih prilikah vedno kaditi slabe in drage italijanske cigarete, česar pa jaz, kot finančni minister, nisem hotel dovoliti.

V Angelskem gradu smo zlezli prav do vrha, do angela, ki vtika kužni meč v nožnico. V gradu

je italijanski vojni muzej s puškami, topovi, sabljami, odlikovanji, kolajnami in uniformami iz vseh časov. Nas je pa najbolj zanimala zbirka slik naših krajev, bojišč s soške fronte. Sama znana imena: Sveta Gora, Goriški grad, Gora Sv. Gabrijela, Doberdob. In hudo nam je bilo, ko smo gledali te krvave pozdrave iz domovine.

To je bilo edino, kar smo domačega videli, in pa star zemljevid v Vatikanu, kjer je bila gori tudi Ljubljana, Vrhuška in Kranj.

Se to bom povedal, kako smo prišli k svetemu očetu, potem bom zaključil.

Če ni romanja, je težko priti do avdijske in mi nismo nič upali, da bi videli papeža. No, pa smo se kar na lepem spoznali z nekim rimskim prelatom in ta nam je napisal lepo priporočilno pismo, ki smo ga nesli v pisarno za avdienco v Vatikanu. Tam je čakalo že polno takih prosilcev. No in zvečer smo že dobili veliko kuverto s papeževim grbom in v njej povabilo k avdijski naslednji dan. Zraven je bilo napisano, da moramo imeti frak in belo kravato. Pogledali smo. Saj še suknjičev nismo imeli, razen Miška, ki je bil sploh najbolj nobel med nami. A so nas drugi potolažili, da ni tako hudo. Meni je posodil suknjič Čeh, Stanku pa Madžar, pa smo točno ob pol 13 naslednjega dne mahali mimo pisarni Švicarjev in papeževih orožnikov po dolgih stopnicah in hodnikih do garderobe, kjer nas je pregledal poseben sluga, ženskam zakril gole vratove in pogledal, če so krila dovolj dolga ter nas odpeljal v rdečo dvorano.

Vsenaokrog naslonjači, polno ljudi, a največ žensk, ki imajo polno rožnih vencov po rokah in podobice. Vse križem govore in žvrgole. Tudi mi nismo moččali.

Čakali smo dobre pol ure, da smo si prav dobro ogledali vso rdečo dvorano, slike in papežev tron. Potem nas je sluga še enkrat pregledal in nam velel poklekni. Vsi se zresimo in nekaj mrzlega nas spreleti. Vrata se odpro, trije častniki papeževе častne straže, vsi v zlatu, pridejo noter, za njimi dva rdeče oblečena kanonika in nato sveti oče sam, kakor bela, nadzemska prikazen. S hitrimi, odločnimi koraki je šel od enega do drugega in dai vsakemu roko v poljub. Ko je obšel vse, nam je dal vsem skupaj blagoslov in odšel, tiho, naglo kot je prišel. Skoraj se nismo zavedli. Cutliti smo le, da smo te hipe doživljali nekaj ve-

»V Gentilly, da morda najdeva kamnolom, kjer sem že prej večkrat spal. Ali si truden?«

»Odpočil sem se pri Garofoliju.«

»Nesreča je, da se jaz nisem odpočil in da že komaj hodim. A ne preostaja drugega, naprej torej!«

Blodili smo tedaj po pariških cestah. Noč je bila temna in plinski plameni, ki so v vetru plapolali, so le slabo razsvetlili cesto. Pri vsakem koraku nam je spodrsnilo na snegu ali na ledu, ki je pokrival tlak. Vitalis me je vodil za roko in Capi nama je bil za petami, le od časa do časa je zaostajal, da je v kupih smeti iskal, ne bi li morda našel kako kost ali škoric, ker lakota ga je zelo mučila. A iskal je zaman, ker so tudi smeti bile zamrznjene.

Naprej! Bili smo že iz mesta ali vsaj daleč od hiš in hodili smo zdaj med dvema zidovima zdaj med polji naprej in naprej. Nikjer ni bilo več ljudi, ne stražnikov ne plinskih svetilk. Le tu pa tam razsvetljeno okno in nad nami temno modro nebo, posejano z redkimi zvezdami. Veter je pihal ostreje in močnejše in nam je potiskal obleko k telesu, a k sreči nam je pihal v hrbet, a ker sem imel razparan rokav, mi je pihal skozi luknjo na lakot, kar me ni ravno ogrevalo.

Čeprav je bilo temno in čeprav so se pota križala pri vsakem koraku, je Vitalis hodil naravnost kot človek, ki ve, kam gre in ki dobro pozna pravo pot. Zato sem šel za njim brez bojazni da bi se izgubili in skrbelo me je le, ako ne bomo že kmalu dospeli do kamnoloma.

A nenadoma se je ustavil.

»Ali ne vidiš skupine dreves?« me je vprašal.

»Ničesar ne vidim.«

»Ne vidiš pred seboj črne kopice?«

Predno sem odgovoril, sem se ozrl na vse strani: biti smo morali sredi planjave, ker so moje oči bezale

v temo, ne da bi se ustavile na drevesu ali na hiši. Praznota okrog nas. Slišati ni bilo drugega šuma kot oster piš vetra, ki je šumel skozi nevidno trnje.

»Ah, ko bi imel tvoje oči!« je vzdihnil Vitalis, »a meni se medli pred očmi! Poglej tja dol!«

Iztegnil je roko na desno stran; ker mu nisem ničesar odgovoril — nisem si namreč upal priznati, da ne vidim ničesar — je šel zopet naprej.

Nekaj minut je poteklo, ne da bi kdo spregovoril, potem se je iznova ustavil in me zopet vprašal, ali ne vidim skupino dreves. Nisem bil več tako siguren kot nekaj trenutkov poprej in iz nejasnega strahu se mi je glas tresel, ko sem mu odgovoril, da ničesar ne vidim.

»Od strahu ti vse pleše pred očmi!« je rekel Vitalis.

»Povem vam, da ne vidim nobenega drevesa.«

»Tudi ne velike ceste?«

»Ničesar ne vidim.«

»Zgrešil sem pot.«

Ničesar nisem mogel odgovoriti, saj nisem vedel, ne kje smo ne, kam gremo.

»Hodiva še pet minut naprej in ako še tedaj ne zagledava dreves, se vrneva. Najbrže sem zgrešil pot.«

Zdaj, ko sem razumel, da smo se morda zgubili, so me zapuščale moči. Vitalis me je vlekel za roko.

»Naprej!«

»Ne morem več hoditi!«

»Kaj misliš, da te jaz lahko nesem?«

»Sploh se držim pokoncu le, ker vem, da če se demu, ne bova več vstala, ker bi zmrznila. Naprej torej!«

»Ali je pot globoko zavožena?«

»Sploh nima kolovozov.«

»Vrniti se morava.«

iltega in smo tibo, brez bosed šli domov.

Pisati bi še moral, kako smo se v Ostiji v viharju kopali in se s policaji na konjih kregali o poltijski izobrazbi na svetu, kako smo se težko poslavljali od tovarišev, ki so se razhajali eden v Neapel in naprej v Bari in Dubrovnik, za kar smo ga mi zavdali, Madžar v Pizo in Genova in Zgorinjo Italijo ter iz Slovenije domov. Hudo nam je bilo, ko smo v temni noči tudi mi odšli iz Rima, ki je bil ves razsvetljen in lep. Kako smo dobili na vlakcu dobre ljudi, italijanskega gospoda, ki nam je dal večerjo in nas rešil izgube 20 lir, ne da bi spregovoril besedo, potem strica Fida iz Milana, ki nam je z dobrotami tega sveta preganjal na železnici spatec in nas po Bolonji volil po zabaviških do jutra, vesel, da je dobil mlade in vesele ljudi, ki so taki, kot je bil on v mladosti; kako smo ogledovali Bolonjo in njena sčebrišča, kako smo po sedmih tednih dobili prvi dež, kako smo po Primorskem gledali, kako naši ljudje trpe, upajo in verujejo, in kako smo se vrnili domov vsi prerojeni in spet vseelo pozdravili domače gore in vode. A to bi bilo preveč. Pa morda kdaj drugič.

Novi kazenski zakon.

Usmrtitev.

Življenje je gotovo človekova največja dobrina. Čim je obstojal človek — še preden je obstojal kak pisani zakon, je ta branil svoje življenje z najjačimi sredstvi, ki jih je imel — pa ne le to; njegova samobramba je zahtevala — kazni v najhujši obliki. To so izvrševali oz. morali izvrševati sorodniki umorjenega, mnogokrat tudi brez ozira na to, ali je bil njih sorodnik usmrčen po krivdi ali le slučajno. Tako se je ponekod še do danes ohranila krvna osveta. Ko pa je človek postavil prve pisane zakone, so ti zakoni že štiti nedotakljivost človeškega življenja in zdravja. Tako zaščitijo najdemo v najstarejših

zakonih, tako v zakonih babilonskih kraljev iz 4.000 let pr. K.

Človeško življenje je božja last; Bog edini je gospodar nad človeškim življenjem in smrtjo. Kdor poseže po svojem lastnem življenju, poseže v pravo Boga samega, kaj šele, kdor poseže po tujem življenju. Usmrtiti drugega sme le država, pa tudi ta le v slučajih, kjer gre za splošen blagor (n. pr. smrtna kazen za najtežje zločine). Država pa, kjer je kultura že toliko napredovala, da zadostuje tudi drugačna sredstva, so se odpovedala tudi tej pravici — razen v nujnih slučajih.

Naš zakon nastopa proti kratenju te dobrine z najhujšimi sredstvi. Kaznuje vsak poseg v življenje drugega, če je le kriv g o m a storjen.

1. Umor. a) Kdor drugega naklepoma usmrti, se kaznuje z dosmrtno robijo ali z robijo najmanj do 10 let.

b) S smrtjo ali dosmrtno robijo pa se kaznuje, kdor ta (pod a navedeni zločin) stori ponovno; dalje: kdor drugega usmrti po posebno zrelem prevdarku, s strupom, na okruten način (n. pr. z mučenjem, razmesarjenjem, klanjem), na tak način, da je s tem ogroženo življenje še koča drugega (več oseb), iz koristoljubja (n. pr. da se polasti denarja), da s tem prikrije ali pa izvrši drugo zločinstvo. (Torej na eden ali drugi teh načinov). Pa tudi za poskus teh dejanj je določena stroga kazen.

c) Dokajkrat pa se pripeti, da kdo v razburjenosti, razdraženosti hipoma stori dejanje, ki bi ga pri treznem premisleku gotovo ne bi storil. Možno je, zlasti pri človeku nižje kulture, osobito, če ga na-

sprotnik s svojimi žalitvami pripravi v razdraženost, da se tako daleč izpozabi, da nasprotnika ubije. Gotovo je, da je tako dejanje klub temu kaznivo, dasi ne v toliki meri kakor če kdo ubije drugega po zrelem prevdarku. Krivda v obeh slučajih gotovo ni enako velika — zato je tudi kazen v drugem slučaju primerno manjša: robija ali zatočenje do desetih let. Vendar pa je treba, da je spravlil nasprotnik ubijalca brez njegove krivde v močno razdraženost ali z napadom ali pa z velikimi žalitvami in da v te razdraženosti brez točnejšega premisleka usmrti nasprotnika (zakon pravi »na mah«). Torej hitro nepremišljeno dejanje v hipni razdraženosti! Ako pa dolgo kuha jezo na svojega nasprotnika in se v takem razpoloženju odloči, da ga bo ubil, pa je to umor, naveden pod točko a ziroma b.

2. Usmrtitev na zahtevo ali prošnjo drugega. — O umoru govorimo le, če kdo drugega brez njegovega privoljenja naklepoma usmrti. Lahko pa se dogodi, da kdo od drugega z vso resnostjo zahteva ali ga prosi, naj ga usmrti. Mislimo si samo sledeče slučaje: **Vojak na bojnem polju** je težko ranjen in skoraj ni upanja, da bo ostal pri življenju (ali pa sploh ni več upanja); ker se zviija v groznih bolečinah, prosi tovariša, naj ga reši, to je usmrti. — **Nekdo je neozdravljivo bolan**; vrh tega živi v taki bedi, da si niti ne more nabaviti zdravil za lašanje bolečin; v strahu pred še hujšimi bolečinami in v zavesti sigurne smrti, ki pa najbrž ne bo nastopila tako hitro, prosi drugega, naj ga usmrti. — **Nekdo je zasledovan in beži pred pre-**

Veter, ki nam je do sedaj pihal v hrbet, nas je tako silno pritisnil v obraz, da sem kar izgubil sapo. Čutil sem, da me peče.

Kadar boš videl kolovoze, mi povej! Prava pot more biti na levo z znamenjem ob križišču.

Četrt ure smo se tako borili proti vetru; v žalostni nočni tišini so glasno odmevali naši koraki od tal in čeprav sem komaj vzdigoval noge, sem vendar zdaj jaz vlekel Vitalisa naprej. S kako tesnobo v srcu sem meril levo stran ceste.

Iz teme je zasijala rdeča zvezdica, iztegnil sem roko in vzkliknil:

»Luče!

»Kje?»

Vitalis je gledal, a videl ni ničesar, čeravno se lučica ni svetila iz prevelike daljave. Iz tega sem spoznal, da je bil njegov vid opešal, ker po navadi je jasno videl na velike razdalje.

»Kaj nam pomaga ta luč?« je rekel. »To je svetiljka na mizi kakega delavca ali celo pri mrliču in ne moremo na ona vrata potrkati. Na očehi bi sredi noči lahko prosili gostoljubnosti, v okolici Pariza pa niso ljudje gostoljubni. Tukaj ni hiše za nas, kar pojdiva!

Se nekaj minut smo hodili, potem pa se mi zdelo, da vidim pot, ki je križala našo in ob kateri je stalo znamenje. Izpustil sem Vitalisovo roko in hitel sem naprej. Ta pot je bila globoko razvožena.

»Tukaj je znamenje in kolovoz.«

»Daj mi roko, rešeni smo! Kamnolom je oddaljen le še pet minut. Dobro glej, zdaj moraš opaziti ono skupino dreves.«

Zdelo se mi je, da vidim temno skupino in rekel sem, da vidim drevesa.

Upanje nama je vračalo moči. noge so mi postale lahke in zemlja mehkejša.

Vendar me je bilo onih od Vitalisa napovedanih pet minut nekam dolgo, večno.

»Ze več ko pet minut hodimo po pravi poti,« je rekel on in se ustavil.

»Tudi meni se zdi.«

»Kam gre kolovoz?«

»Naravnost naprej.«

»Vhod v kamnolom mora biti na levi, najbrže smo šli mimo, ne da bi ga videli. Kaj takega se prav lahko zgodi v tej temni noči. Vendar bi morali razbrati iz kolovozov, da sva šla predaleč.«

»Povem vam, da se kolovoz ni obrnil na levo!«

»No, pa pojdivo vendar nazaj.«

»Še enk. at smo se vrnili.«

»Ali vidiš skupino dreves?«

»Da, tam na levo.«

»In kolovoz?«

»Ga ni.«

»Mar sem slep?« je rekel Vitalis in se je prijel za oči. Pojdivo naravnost k drevesom in daj mi roko!

»Tukaj je zid.«

»Ne, kup kamenja mora biti.«

»Če vam povem, da je zid!«

Svojo trditev sem lahko dokazal, saj sva bila od zidu oddaljena le nekaj korakov. Vitalis je napravil teh par korakov in kot da ne verjame svojim očem, je z obema rokama otipal oviro, katero sem jaz imenoval zid, a on kup kamenja.

»Resnično, zid je. Kamni so pravilno zloženi in tudi malto čutili. Kje neki je uhod? Poišči kolovoz!«

Sklonil sem se k tlom in sem šel ob zidu do kraja, ne da bi naletel na kak kolovoz. Vrnil sem se k Vitalisu in nato sem nadaljeval svoja raziskovanja še v nasprotno smer. Uspeh je bil isti. Povsod stena, nikjer odprtine v tej steni ali pot na tleh ali raza ali sploh kaka sled do vhoda.

vega tiskanega papirja, so sezidali po mestih »darilne stolpe«, visoke volte stolpe, kamor so metal odraobljene knjige, pisma, račune itd. Se danes hodijo na Kitajskem po šolah in uradih posebni postreščki, ki proti plačilu odnašajo popisan papir, da ga sežgejo. Danes, ko se na Kitajskem silovito dosti tiska, je to spoštovanje, sicer padlo, a še vedno srača pravovernega Kitajca, ki spoštljivo pobere košček potiskane papirja s tal in ga zatlači v kako zidno razpoko, da ga ne pohodijo.

V kraljestvu roparjev. Po kitajskih pokrajinah imajo še vedno vso oblast roparji. Nslednja dogodba to prav lepo izpričuje. Gospod Tchang, blagajnik mednarodnega odbo. z za pomoč stradalciom Kitajcem, se je avtom in 10.000 dolarjev darov odpeljal v pokrajino Šantung. Sredi glavne ceste plane nenadoma iz žita desetorica roparjev, oboroženih do zob in zahtevajo denar. Toda Tchang jim odgovori, da ima 10.000 dolarjev, ki so pa namenjeni za pomoč njih bednim bratrom. Ko so roparji to čuli, so se posvetovali ter sklenili pustiti pot!

ganjalci; zateče se v hišo znanca ter ga prosi, naj ga usmrti, ker noče priti živ v roke zasledovalcev (n. pr. svojih sovražnikov).

Ali je taka usmrtevec kazniva? Življenje je tako važna dobrina, da jo mora zakon ščititi pred vsakršnim tuim posegom, tudi, če je storjen po lastni volji dotičnega. Vsekakor je treba predpostavljati, da volja človeka, kateri prosi ali zahteva od drugega, naj mu vzame življenje, nikdar ni absolutno prosta, temveč je odvisna oz. izsiljena od gotovih težkih okoliščin. Človek v normalnem stanju ne bi postavil takih prošelj in zahtev. Ne trdim pa, da tudi to ni mogoče. Gotovo je storilčeva krivda v tem slučaju druga kot pri umoru, zlasti še, če stori tako dejanje iz osmiljenja (ker se mu n. pr. v srce zasmili težko ranjen vojak na bojnem polju, ki se zvija od neznosnih bolečin in niti ni verjetnosti, da bo ostal pri življenju).

Tako dejanje je kaznjivo; vendar pa je določena za ta slučaj manjša kazen kot za umor; če kdo usmrti drugo osebo na njeno izrecno in resno zahtevo ali prošnjo iz osmiljenja z njenim bežnim stanjem, se kaznuje storilec največ z zaporom do treh let. Če pa storilec na go'lo (vendar izrecno in resno) zahtevo ali prošnjo druge osebe in ne tudi z osmiljenja to osebo usmrti (n. pr. ker bi se rada rešila neljubega dogodka in ni niti razloga za pravo osmiljenje), se kaznuje z zatočenjem do 5 let ali z zaporom (7 dni do 5 let).

Seveda mora biti izjava druge osebe popolnoma resna, ne za šalo ali pa brez zadostne resnosti. Nebi zadostovalo, če bi

prijatelj po neljubem dožodku prišel prepadel domov in bi vzkliknil: ustrelite me! Izjava mora biti pač taka, da ne dopušča dvoma o nje resnosti! — Če pa bi kdo od drugega resno zahteval, naj ga usmrti, sicer bo on njega ter mu n. pr. nastavi revolver, bo tako dejanje (usmrtevec na zahtevo) dejanje silobrana — torej sploh nekaznivo dejanje.

Zdravstvene knjige.

Pri nas doma je stala na polici velika in debela knjiga, ki smo jo otroci ogledovali le od daleč in z velikim spoštovanjem. Če je namreč kdo izmed nas zbolel, če je kašljal ali se sploh prehladil, ali če je koga v družini bolela roka, noga ali vrat, tedaj so jo mati vzeli s police in pričeli listati po njej. V knjigi so bile namreč našteje vse bolezni, zraven pa tudi, katero zdravilno zelišče pri tisti bolezni pomaga. — Četudi je bila knjiga velika in debela, vendar je bila samo knjiga in pozneje sem jo večkrat vzela s police in se mi je zdelo tako branje bolj zabavno kakor pa koristno.

V starih časih so bile namreč take zdravstvene knjige prav moderne in so imele pri najbolj raznovrstnih boleznih še bolj raznovrstne nasvete. K zdravniku pa so šli ljudje navažno šele potem, ko ni nobena stvar več koristila, ne pomagala in je bolnik napravil že oporoko, kakor da bi zdravnik prav res znal čudeže delati.

Dandanes pa smo prišli do pravilnejšega stališča, da namreč v vsakem resnejšem slučaju pokličemo zdravnika. Knjige zdravilnih zelišč in zdravilne knjige niso

Neprijeten duh ust

je zopra. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hili odstranite pri enkratni vporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri vporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih straneh. Ostanki jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo. Ki stane Din. 8.—, Chlorodont ščetka za otroke, za dame (melike ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošlite nam ta oglaš kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 57

več tako pogoste. Toda dandanes se trudimo, kar je tudi mnogo bolj priporočljivo, da se boleznih rajše varujemo, kakor pa, da bi jih potem zdravili.

Tako so prišle na mesto zdravstvenih knjig starega časa knjige z nasveti za ohranitev zdravja. Le-te obravnavajo o sestavi telesa in posameznih organov in njihovem delu ter pri tem prav primerno svetujejo glede utrjevanja telesa, o prehrani, obleki, negi deteta in podobno. Taka knjiga je pravi blagoslov za hišo in družino in naj bi v nobeni hiši ne manjkala. Imamo tudi že tako knjigo iz naše Mohorjeve družbe »Kako si ohranimo ljubo zdravje«, ki obsega več zvezkov. Čas je že, da se oprinemo tega načina zdravljenja, oziroma ohranitve zdravja in čuvamo, da bolezen niti ne pride do nas.

Umevno pa je, da mora taka knjiga jasno in določno povedati, kako in kaj, da nam je res v vsakem oziru svetovalka. In take so tudi druge zdravstvene knjige, ki

58

sike naprej in jim dati še celo pisma na druge roparske poglavarje. V zahvalo za njih miloščnost je Tehang ponudil roparjem 100 dolarjev iz svojega, pa jih tudi niso vzeli. Na strel iz puške je še 20 drugih v žito skritih roparjev prišlo na cesto in dalo avtu spremstvo.

lekupila. Dva potepuha gresta mimo neke njive, kjer seje kmet. Porogljivo mu rečeta: »Oče, le delajte, midva bova pa rad vašega truda uživala.« — »To je lahko mogoče,« odvrne kmet, »sem ravno konopljo, iz katere prediva se spletajo vrvi za vislice.«

Za mestne živce. Doktor Robierson iz Londona je iznašel sredstvo proti mestnemu trušču. Posloplje ali pa stvar, ki povzroča hrušč (n. pr. dirajoči vlak) obda z električnim tokom in nahajaš se sredi popolne tišine kakor globoko v gozdu. Iznajdba bo za živčno bolne res dobra.

Ce se ne ve, s kom se govori. Visji sodni uradnik mora iti nadzorovat kaznilnico. Vzame avto. Pri vratih kaznilnice, ko mu je plačal, pravi soferju: »Pridite zopet po me.« — »Bom! Kako dolgo na boste sedeli?«

»Ne najdem drugega kot sneg.«

Položaj je bil strašen. Brez dvoma je bil gospodar zašel in tukaj sploh ni bilo kammoloma, katerega je iskal.

Ko sem mu povedal, da ne najdem kolovoza, marveč le sneg, je hipoma obstal brez odgovora. Potem je iznova uprl svoje roke ob zid ter ga je obšel od enega konca do drugega. Capi, ki ni razumel, kaj se godi, je nestrno ljajal.

Šel sem za Vitalisom.

»Ali naj iščem še dalje?«

»Ne, kammolom je zazidan.«

»Zazidan!«

»Odprtina je zadelana in ne moremo noter.«

»Kaj bo pa zdaj?«

»Da, kaj! Kaj ne? Sam ne vem. Tukaj bo treba umreti!«

»Oh, gospod!«

»Da, ti ne bi rad umrl, mlad si in življenje te mika. No dobro, pa hodivali Ali moreš še hoditi?«

»Pa vi?«

»Ko ne bom več mogel, se bom zgrudil kot star konj.«

»Kam pa?«

»Nazaj v Pariz. Ko bomo srečali stražnike, se bomo dali peljati na stražnico. Rad bi se temu izognil. A počem, da mi tukaj zamrznem. Naprej torej, mali moj Renné, naprej, otrok moj! Le pogumi!«

In šli smo nazaj po cesti, po kateri smo prišli. Koliko je bila ura? Prav nič nisem vedel. Hodili smo bili dolgo časa, prav dolgo časa in počasi. Polnoči ali že ena zjutraj. Nebo je bilo vedno enako mračno, brez lune in z redko posejanimi zvezdami, ki so bile videti manjše kot ponavadi. Veter se nikakor ni pomiril, nasprotno še podvojil je svoje moči. Vzdigal je cele vrtince snežnega prahu ob robu ceste in nam jih zaginjal v obraz. Hiše, mimo katerih smo prišli, so bile

zaklenjene in brez luči. Menil sem, da bi nam ljudje ki so bil toplo zaviti v svoje odeje in ki so tukaj noter spali, gotovo odprli vrata, če bi vedeli, kako nas je zeblo.

Ako bi hitro hodili, bi se lahko ubranili mraza. A Vitalis se je med težkim dihanjem komaj še premikal naprej. Njegova sapa je bila hropeča in kratka, kot da bi bil tekel. Kadar sem ga povpraševal, mi ni odgovarjal, le počasi mi je z roko dal znamenje, da ne more govoriti.

Iz okolice smo prišli nazaj v mesto, to se pravi, hodil smo med zidovjem, nad katerim se je tu pa tam zibala cestna svetiljka s kovinskim žvenketom.

Vitalis se je ustavil. Spoznal sem, da ne more več.

»Ali želite, da potrkam na eno izmed teh vrat?« sem ga vprašal.

»Ne, ne bi nam odprli. Tu bivajo vrtnarji in zelenjadarji. Ob tej uri ne vstanejo. Pojdimo naprej!«

A njegova volja je bila večja nego njegova moč. Čez nekaj korakov se je zopet ustavil:

»Moram se malo odpočiti! Ne morem več!« je vzdihnil.

»Tukaj bom sedel,« je rekel Vitalis in sedel na kup gnoja.

»Rekli ste, da, če sedemo, nas bo zagrabil mraz in ne bova več vstala!«

Brez odgovora mi je dal znamenje, naj zberem slamo na hup k vratom in sedel, ne, padel je na to steljo. Njegovi zobje so šklepetali in ves se je tresel.

»Prinesi še slame,« mi je rekel, »ta kup gnoja nam vsaj daje zavetja.«

Zavetja že, a grel nas ni! Ko sem bil nabral slame, kolikor sem je našel, sem sedel k Vitalisu.

»Tesno k meni,« je rekel, »in Capija vzemi nase, nekoliko te bo s svojo toploto grel...«

Kmalu smo vsi zaspali...

jih izdaja Mohorjeva družba. Le pogledmo dr. Homanovo, dr. Brečeljovo, ki nam moreta res mnogo koristiti. Knjiga, ki jo spiše zdravnik z namenom ljudem pomagati in svetovati tudi v najbolj kočljivih zadevah, ima vse bolj trdno in verjetno besedo, kakor pa, če piše o takih stvareh laik.

Zal pa, da v današnjih časih izhajajo tudi zdravstvene knjige in po raznih časopisih zdravstveni članki, ki so s krščansko moralo v popolnem nasprotju, ko prinašajo nasvete in navodila, ki človeka, če jim sledi, ponižujejo in mu nalagajo težko odgovornost. Čestokrat vsebujejo take knjige in članki pod krinko neke moralne resnobe ali sočuvstvovanja stvari, ki so za človeka naravnost pogubonosne, imajo pa tem večji vpliv, ker se delajo človeku posebno prijazne in skrbne.

Večkrat se zgodi, da take knjige nosijo vsiljivi agenti po hišah in jih s spretno zgovornostjo vsiljujejo gospodinjam, ženam in dekletom, ki se jih vsebina največ tiče.

Naj zadošča, če tu na tem mestu s posebnim poudarkom pred takimi in podobnimi knjigami svarimo.

Sploh bodi naše pravilo, da kupujemo to naše čtivo le v katoliških in neoporečnih knjigarnah. Če se pa imamo posvetovati o težavnih vprašanih zdravja v zakonskem življenju, pa se pač ne smemo zaupati navetu knjige ali kakemu zakotnemu svetovalcu ali svetovalki. V tem slučaju je edino prava pot po nasvet k vestnemu zdravniku, do katerega imamo zaupanje.

NAZNANILA.

n Vabilo k občnemu zboru živinorejske zveze za kamniški politični okraj v Kamniku, ki se bo vršil dne 21. dec. 1930 dop. ob 9 v Društvenem domu v Domžalah, po sledečem dnevnem redu: 1. Poročilo načelnika; 2. Odobrenje rač. zaključka za leto 1929; 3. Volitev novega načelnstva in nadzorstva; 4. Sprememba pravil ozir. sprejete novih pravil; 5. Volitev selekcijske komisije in drugih pomožnih pododborov; 6. Slučajnosti. — Na ta občni zbor, ki bo obenem veliko zborovanje živinorejcev, uljudno vabimo; ne samo člane, nego vse živinorejce iz kamniškega okraja, ker je potrebno in želimo, da bi se na tem občnem zboru zavzele in osvojile nove smernice za bodoče delo, da bi v našem okraju sploh in pri vsakem posameznem živinorejcu živinoreja in mlekarstvo napredovala. Naš okraj ima podane vse pogoje za podvig svoje živinoreje in mlekarstva na dobičkanost v prid posamezniku in celemu okraju. Tudi živinorejski zakon daje našim zadrugam veliko prilike, da bodo pri tem delu prosperale. Povabljeni k temu velikemu zborovanju so tudi živinorejski strokovniki, da bodo odborom in živinorejcem podali najboljša nasvete za bodoče delovanje. — Odbor.

Kmetje, oklenite se Kmet. zveze!

Nova maša bivšega voditelja socialistov.

Starodavna katedrala sv. Nikolaja v Friburgu (Švica) je doživela 27. julija t. l. izreden dogodek. V njej je pel novo sveto mašo novomašnik, ki je bil še leta 1920. predsednik socialistične mladinske organizacije v Lausanu — še več: bil je v ondotni pokrajini glavni organizator socialistov boljševiske smeri. Srečala pa ga je milost božja, pod njenim vplivom je vstopil v dominikanski red in tako je letos obhajal kot pater Céta z svojo novo sv. mašo. Cerkev je bila ob tej priliki nabito polna. Spreddaj v koru so bili navzoči prijatelji novomašnika, skoraj domalega vsi bivši protestanti, ki so prihiti iz Genfa, Lausanna, Vevey in drugih okoliških mest. Novomašni govor o vzvišenosti duhovskega stanu je govoril dominikanec p. Claverie, na kar je opravil z veliko pobožnostjo v spodbudo vseh navzočih presveto daritev bivši socialist. — Seveda je sledila tudi primerna novomašna pojedina, pri kateri so bili navzoči tudi mnogi drugi bivši prijatelji-socialisti. V imenu vseh je napil novomašniku glavni urednik lista »Courier de Genève« René Leyvraz, prav tako bivši protestant in socialdemokratski voditelj, sedaj pa ponos in dika genfskih katolicianov. V jednatih besedah se je spomnil govornik v tej napitnici, kako sta s tovarišem-novomašnikom svojčas, zapeljana po protestantizmu v socializem, širila zmoto in nevero zlasti s tem, da sta izdajala socialdemokratski list »Ljudsko pravico«. Toda njih sree, tako je izvajal govornik, je bilo nemirno in medtem, ko sta stikala za revolucionarnim naukom, sta se znašla, četudi vsak po svoji poti nazadnje v krščanski veri, v katoliški cerkvi.

Varno nauzite svoj denar v Vzajemni posojilnici v Ljubljani, poleg hotela 'Union'. Obrestovanje najugodnejše. Posojila proti vknjižbi na posestva. prot poročtvu i. t. d.

Navzoči so bili globoko ginjeni ob tem govoru, tako da je marsikomu zaigrala solza v očeh, ko je govornik sklenil svoj govor z besedami: »Ali ni znamenje časa, ali ne kaže na bližajoči se razvoj, če smo danes

Samo 1150 n
črni ševret čevlji!

Samo 1540 n
črni boka čevlji!

Samo 235 Din
modno barvasti čevlji!

Razpošilja

Trgovski dom

Stermeckl, Celie št. 19

Neodgovarjačje se zamenja ali vrne denar.

Novi veliki ilustrirani cenik z več tisoč slikami se poslje vsakemu za toni.

zjutraj doživeli, kako je nekdanji voditelj socialistične mladinske organizacije prejel sv. obhajilo iz rok istotako bivšega voditelja socialistov.

Nove knjige.

Dve uri molitve. Druga izdaja. Ljubljana 1930. Str. 64. — Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je pravkar izdalo novo izdajo molitve za cerkveno ednost, med njimi dve uri molitve; v prvi je krásni vzhodni slavospev Srcu Jezusovemu, v drugi pa vzhodni slavospev Maieri božji. Obe uri molitve sta že zelo priljubljeni med preprostimi in izobraženci. Nekaterim se je vzhodni slavospev Srcu Jezusovemu zdel predolg; zato je v novi izdaji slavospev razdeljen v štiri dele, da se more ura molitve poljubno okrajšati. Pridejani sta dve molitvi za Rusijo. Trdno broširan izvod stane 2 Din. Dobiva se v pisarni ACM. v Ljubljani (Napoleonov trg 1) in v prodajalni KTD. (Ničman).

Vzemi in beril! Misijonka pisarna v Ljubljani je začela izdajati v obliki priročnih zvezkov zanimivejšie potopise in orise raznih zgodovinskih dob, da s tem omogoči narodu vpogled v mogočo delavnost zgodovine človeka in zemlje. Posamezni zvezki izhajajo vsak mesec in vsak zvezek stane samo 2 Din. Kdor boče res poučen in zanimivega branja, naj naroči Talen Dose; so izšli 4 zvezki in sicer: 1. V deželo Cinangu; 2. V deželo krvavih malikov; 3. V deželo zlata in srebra; 4. Z Majahaesom okrog sveta; 5. Na dvo u mongolskega cesarja (v tisku). Zbirajte naročil ke! Na prikladne fa bi bila pač naročila po 10 izvodov skupaj. Ta en je nasčeneše, pa na prikladneše božično darilo, zato ne oklevajte z naročilom. Pišite takoj Misijonki pisarni v Ljubljani, Semeniška ul. 2-II, ki Vam bo takoj postregla z branjem za zimske večere.

Mati: »Ali ti ni vest rekla, da ne smeš tega storiti?«

Mihec: »Seveda mi je, ali pravili ste mi, naj ne verjamem vsega, kar kdo reče.«

POZOR!

Za zimo se vsak član zadruge najceneje in najsolidnejše obleče in obuje v našem manufakturnem oddelku, Kongresni trg št. 2, oz. na deželi v naših poslovalnicah

Nihče naj ne misli, da more kupiti drugje ceneje. Pri navidezno nižjih cenah konkurence gre skoro brez izjeme za cenejšie blago. Naš princip je, absolutna konkurenčnost. Poleg nizkih cen še 3% popust, ki se sedaj izplačuje. Za mesec decembar 1930 pa razpisujemo izredni popust **Din 25** — za vsakih na manufakturi in galanteriji zakupljenih Din 500.—. Teh Din 25 — se bo zapisalo članu na delež tako, da bo imel namesto enega samega po več deležev. Članovi pokažite, da ste zavedni člani svoje gospodarske organizacije, ki je letos pretorščila 35 leto svojega obstoja.

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani r. z. z o. z.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

V LJUBLJANI (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA. TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979.

VOLOGE NAD DIN 480.000--

PODRUŽNICE:

KAPITAL IN REZERVE NAD DIN 16.000.000--

BLED
KOČEVJE
NOVI SAD

CELJE
KRANJ
SOMBOR
SIBENIK

DJAKOVO
MARIBOR
SPLIT

Sprejema VLOGE — daje KREDITE, eskomptira MENICE - Nakazi a - akreditivi — Borzna naročila.

Kupuje in prodaja VALUTE, CEKE, DEVIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Sales - deposits — Prodaja srečk.

Izvršuje vse bančne posle na kulantne'e.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrtica ali nje prostor veje za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupuje o kmetijske potrebnosti ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajucev in narobe.

Bravo simendolko, težko, visoko breje, dobro mlekaričo, prodam radi pomanjkanja prostora. Koseze št. 3

Rabim dekle pomočnice eno ali dve in hlapca za polje in dom; je čistilna. Službo lahko nastopi takoj ali nekoliko pozneje. Več se poizve na Viču št. 60, p. Vič

Valenca sprejme takoj Gutman & Vidmar, krojaštvo, Trebnje - Dolenjsko

250 Din na dan zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, Poštni predal 307. -- Znamko za odgovor!

Posestvo malo v Marteni (hi-a, pod, sadni vrti eventualno nekaj parcel) se prodaja — Poizve se v upravi lista pod 13.c.09.

Hlapca in dekle za kmečka dela, stara 17 do 20 let, sprejme po Božiču Anton Sojar, Vič 26 pri Ljubljani

Zelen kamen za dve stopniči, vsak kos 1.45 m dolg, 0.37 m širok in 0.18 m visok, kup oskrbnitvo graščine Podvin pošta Radovljica

Iščem fanta za kmečka dela starost 14 do 17 let, naslov pove uprava pod št. 13.742.

Med Razpošiljam cvetlični med v pločevinastih skatljah po 5 kg za ceno 82 Din, po povzetju. A. Milfašt, župnik, Bročanci, p. Bizovce, Slavonija

Prav dobro službo dobi pri večjem obrtu kot mala dekin, deklica v starosti 14—15 let, pridna in poštena. — Prihika za rajo v kuhinje pri gospodinji, izvršni kuharici. Nastop službe ob novem letu. Plača po dogovoru. Naslov pri upravi Domoljuba št. 13.985

Iščem učenca za kvasno obrt; hrana in stanovanje v hiši, vse drugo po dogovoru. J. Flander kovač, Železniki 80 nad Skofjo Loko

Valenka za šeparico se sprejme takoj v dobro delavnico z vso oskrbo ali brez oskrbe. Predpogoj je poštenost. Naslov pri upravi Domoljuba št. 13.963

Zastopnike za prodajo živalnih strojev, separatorjev, koles, gramofonov, elektrotehničnih predmetov i. t. d. pod zelo ugodnimi pogoji sprejememo. »Centrac«, trgovina živalnih strojev i. t. d., Ljubljana, Poštni predal 243.

Sedela sta za ognjiščem ter gledala v prasketajoči ogenj.

»Tone, ali bi ti šel zame skozi vodo in ogenj?« ga je vprašala Katra.

»Hm. Mar misliš, da bi bilo to potrebno?« je dejal Tone.

»Človek nikoli ne ve, kaj vse ga doleti.«

»Veš kaj, Katra, potem si pa raje izberi enega od požarne brambe.«

Kovačič

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premag Vam nudi Družba Ilirica, Ljubljana Dunajska c. 46. Telefon 2920

Fižol in semensko deteljo

kupuje po najvišji dnevni ceni Franc Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

DNEVNO SVEŽE PRAŽENA

MOTOH KAVA

LJUBLJANA - VODNIKOV TRG ST. 5.

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

Premog. domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks. Hvarniški, plavčarski in plinski

Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, I. m. v. str.

Ali Vam je že znano

da kupite blago za zimske suknje, črna in modra kamgarn in sportni ševijot namugodnejše v novi trgovini

A. Žlender

Ljubljana, Mestni trg št. 22.

FIGE krške, ČESPLJE bosanske, BRINJE kraško, istrsko in laško prodaja

Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Preklie!

Podpisana Papler Franc, gostilničar v Spod. Besnici in Pisovec Janez, posestnik v Zg. Besnici, preključjeva in obžalujeva vse žaljivke, katere sva izrekla o g. Oblak Uršuli iz Sp. Besnice ter se ji zahvaljujeva, da je odstopila od tožbe.

Papler Franc, Pisovec Janez.

ASTMATIKI

so ubogi ljudje bore se za sapo, postajajo nervozni, ne morejo spati, ne dobro delati. Proti temu se rabijo z velikim uspehom

Astmoi bronhial cigarete

ki takoj ublažujejo, kasneje pa tudi ozdravijo.

Dohlva se v lekarnah. — Pazite vedno na ime Astmoi!

LOVCI

zbrajate kože divjadi, da jih čimveč pošljete na družbo »Divje kože«, ki se bo vrtila dne 26. januarja 1931 v Ljubljani na velesejmu. Edina priložnost, da ugodno vnovčite svoje blago. Kože pošljite na naslov: »Divja koža«, velesejem, Ljubljana.

Budilke od Din 49⁻ naprej

Budilke, stenske in žepne ure

kupite najboljše in najceneje pri

H. SUTTNER, LJUBLJANA I

Prešernova ul. 4

Lastna protokollirana tovarna ur v Švici

Zahtevajte cenik zastonj in pošt. prosto!

Budilke iz lesa od Din 84⁻ naprej, brez budilke Din 48⁻

Zahtevajte cenik zastonj in pošt. prosto!

Stenske ure z bitjem, idečo štirinajst dni od Din 380⁻ naprej

Manujem vse vrste zobofrebecv (kličke)

po najvišjih konkurenčnih cenah ter povrnem denar za mestno trošinaro (šranžo)

M. Pakič, Ljubljana
Sv. Petra nasip 27 (za vev)

Zobni atelje v Litiji

Edvard Glavič se je preselil

iz vile dr. Ukmarja v novo urejeno, moderni zobni atelje v hišo Nečke Loos (oieg mosta pri gostilni Franko Cerar)

Najuspešnejše sredstvo za rezo domače živali je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače, posebno klovne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pismala
Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din LEKARNA TRNKOCZY (izrav. rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4.

Menk - brado in nadležni lasje pod pazduho, na rokah in na nožah bod s pomočjo CITO-KUH skoj odstranjeni. Zlasi na obrazu in na nogah, ki so pokrite le s prozornimi svilenimi pogivicami, pade o ti moteči lasje v oči, in so Vas otovo že velikokrat zaveli v neprilice. CITO od strani vse nezačlene lasno izrastke v nekaj trenih kti garantirano, brez bolečin, brez nevarnosti, popolnoma in za vedno. — Glasna T. plice: Podulim se s uobno, od ar sem s CITO la-nim so vrazilkom, o stranjia korenine nezaželjenih la-nih izrastkov. — Unorabljaio tudi gosodlje. Brje rez milia, brez noia, brez aparata. — ena 12 Din, 3 steklenice 25 Din. Dr. Nio. Kémény, Košice D Poštini predel 11 M 27. C. S. B.

Edino najboljši **Sivain, stroh in pretlin: svic. „Duhied“ stroji ter kolesa** za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca Gritzner, Adler
Najnikje cenel Tudi na obroke **Ljubljana**
blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vozenu brezplačno.
Večletna garancija.

Fige in brinie

za žganjekubo, v najboljši kvaliteti, nudi najcenejš Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Opozarjamo na veliko inventurno odprodajo

manufakturnega blaga po globoko znižanih cenah v trgovini

Karol Skala v Kamniku

Cene vsemu blagu znižane 10 do 30%

Oglejte si izložbe in veliko zalogo. — Prepričajte se sami!

Glasbo v vsak dom!

Vsi ali kdorkoli iz Vaše družine lahko v kratkem igra kak instrument potem nateca brezplačne pla menega pomena te oja, ter si ustvari doma prijetno ve danes naš veliki

Sere. — Zahtevajte še

BREZPLAČNI KATALOG

Interjuni dobite tudi zastonj posačno knjico „Kako postane dober godbenik. Prihika za nakup je ugodna, instrumenti poceni, učenje lahko. Nudimo Vam

- Violina od Din 95⁻ Klarineti od Din 120⁻ dalje
- Mandoline od Din 130⁻ Trombe od Din 430⁻ dalje
- Gitaro od Din 207⁻ Klavir, citre od Din 192⁻ dalje
- Tamburice od Din 98⁻ Gramofoni od Din 380⁻ dalje
- Ročne harmonike od Din 85⁻ dalje itd.

Največja odorema trdnja glasbil v Jugoslaviji

Meinel & Herold

tvarilca glasbil, gramofonov in harmonik
Prodajna podružnica MARIBOR št. 187.

LEKARNA PRI „SV. MIKLAVŽU“ KOSTANJEVICI NA KRKI.

potrebščine. Izdajajo za zdravila na vse recepte in na recepte bolniških blagajn. Oblasveno koncesijonirana oddaja strupe. — Naročila se izvršujejo tudi po pošti.

Priporočna za slabokrvne, oslabele in blidčne vedno sveže norveško riblje olje

Istotam dobite tudi vsa domača in tuja zdravila, mineralne vode, kirurški in obvezilno predmete, kemikalije za razne obrti, toaletne in fotografske

PRAVA METODA

da ostanete vedno mlajši, lepji in sveži, je vedna nega kože in las s pomočjo medicinsko neoporečnih sredstev, katero to že čez 4 let preizkušeni Fellerjevi Elsa proizvodi:

Fellerjeva kaykaška pomada za zaščito obraza in kože »Elsac krema, odstranjuje s kože nadležne neostatke ter jo stalno ohrani gladko, čisto in mlado. Vedno je zaseljiva proti gubam, izpuščajem, mozoljem, solnčnim pegam itd. Lonček 12 Din.
Fellerjeva Elsa pomada za rast las, zapreduje pri njih izpadanje las in prezgodnjo osivelost, pospešuje rast in vzdržuje lase vedno voljne in mehke. Lonček 12 Din.

S pomočjo 3 lončka ene ali po 1 lonček od vsake E za pomade 40 Din če se pošlje denar naprej, brez vsah daljših stroškov, steer pa s povzetjem 50 Din

Fellerjeva Elsa mila lepote in zdravja (lijilino mlačno mlo, lijilino kreme mlo, glicerini ovo, borakovo in katanovo mlo ter mlo za britje (5 kosov v poljubni izbr. 52 Din če se denar naprej pošlje, s oer s povzetjem 62 Din.

Način nege s Fellerjevimi Elsa proizvodi je dozdaj še vsakemu koristil.

Sterite tudi Vi tako, pomagalo bo tudi Vam! Za pri prvem poskusu se ne mesto kennel! Naročite pri lekarnarju: **Eugen v Feller, Stubica Donja, Elsatrg 18, Savska banovina.**